

DOM POLSKI – SIEDZIBA OBN

OŚRODEK BADAŃ NAUKOWYCH
im. Wojciecha Kętrzyńskiego
W Olsztynie

SPRAWOZDANIE
Z
DZIAŁALNOŚCI
2013

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego

2013

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w roku 2013 pozostawał pod nadzorem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, działalność statutową finansowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W roku 2013 dobiegła końca kadencja Rady Naukowej. Rada Naukowa działała w następującym składzie: prof. dr hab. Wojciech Wrzesiński, prof. dr hab. Jacek Staszewski, prof. dr hab. Wiesław Długokęcki, prof. dr hab. Marek Jabłonowski, prof. dr hab. Wojciech Łukowski, prof. dr hab. Zbigniew Puchajda, prof. dr hab. Grzegorz Białuński, dr hab. Ryszard Tomkiewicz, dr hab. Grzegorz Jasiński, dr hab. Bożena Domagała, mgr Tadeusz Baryła, mgr Jolanta Bierula. Przewodniczącym Rady był prof. dr hab. Wojciech Wrzesiński, zastępcą przewodniczącego prof. dr hab. Zbigniew Puchajda, sekretarzem mgr Jolanta Bierula. W roku 2013 zmarł przewodniczący Rady Naukowej prof. dr hab. Wojciech Wrzesiński co było ogromną stratą bowiem zmarł współzałożyciel Ośrodka Badań Naukowych, redaktor naczelny Komunikatów Mazursko-Warmińskich. Niespodziewanie zmarł także prof. dr hab. Jacek Staszewski współorganizator ogólnopolskich konferencji naukowych *Między Barokiem a Oświeceniem* przez długie lata związany z Ośrodkiem Badań Naukowych. Obowiązek przewodniczenia Radzie Naukowej przejął prof. dr hab. Zbigniew Puchajda, który w maju 2013 roku został wybrany również prezesem Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego. Rada Naukowa w 2013 roku odbyła dwa posiedzenia. W listopadzie 2013 roku została wybrana nowa Rada Naukowa, której członkowie zostali zatwierdzeni przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Członkami Rady Naukowej zostali: prof. dr hab. Zbigniew Puchajda, prof. dr hab. Grzegorz Białuński, prof. dr hab. Wiesław Długokęcki,

prof. dr hab. Wojciech Łukowski, prof. dr hab. Anna Organiściak Krzykowska, dr hab. Ryszard Tomkiewicz, dr Danuta Bogdan, dr Jerzy Kiełbik, mgr Tadeusz Baryła, mgr Barbara Barczewska. Pierwsze posiedzenie Rady Naukowej zaplanowano na styczeń 2014 roku. Rada Naukowa wyłoniła zespół do oceny pracowników naukowych i ocena została przeprowadzona, jedna osoba otrzymała ocenę negatywną. Jednocześnie Rada Naukowa wyraziła zgodę na rozpisanie dwóch konkursów na etat pracownika naukowego. Konkursy zostały przeprowadzone. Komisje konkursowe z nadesłanych zgłoszeń wyłoniły dwóch kandydatów: mgr Alicję Dobrosielską i mgr Tadeusza Baryłę. Rada Naukowa mogła funkcjonować dzięki pracy prof. dr hab. Zbigniewa Puchajdy, który przejął jej przewodnictwo w ostatnich dwóch latach działalności Rady.

Rok 2013 był rokiem 50-lecia działalności Ośrodka Badań Naukowych. Z tej racji 24 kwietnia 2013 roku miało miejsce uroczyste posiedzenie Rady Naukowej i Zarządu Towarzystwa Naukowego z udziałem zaproszonych gości. W posiedzeniu władze reprezentowali członek Zarządu województwa warmińsko-mazurskiego Anna Wasilewska, wiceprezydent Olsztyna Alicja Boruch Zaborowska, prorektor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego prof. dr hab. Grzegorz Białyński, dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego Zdzisław Fadrowski dyrektorzy instytucji kultury miasta i województwa, pracownicy Ośrodka dawni i obecni. W uroczystości wziął udział prof. dr hab. Wojciech Wrzesiński z inicjatywy którego Ośrodek powstał także uczestniczył w nich współzałożyciel prof. dr hab. Janusz Jasiński, dyrektorzy Ośrodka: dr Jerzy Sikorski i doc. dr Edmund Wojnowski. List gratulacyjny przysłał Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Źuchowski. W czasie posiedzenia referaty wygłosili: dyrektor Ośrodka prof. dr hab. Stanisław Achremczyk *O pierwszych latach działalności Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego* oraz prof. dr hab. Henryk

Samsonowicz *Nauka wczoraj i dziś*. Z okazji jubileuszu Ośrodka wydane zostały dwie książki *Nigdy nie wypuszczał pióra z ręki*. *Wspomnienia o Władysławie Ogrodzińskim* zebrane i opracowane przez Jana Chłostę oraz *Bibliografia wydawnictw Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego 1963-2013* zebrana i przygotowana do druku przez Jerzego Minakowskiego i Monikę Hrynkiewicz.

Rok 2013 okazał się bardzo trudny w działalności Ośrodka. W lutym 2013 roku wyprowadził z Domu Polskiego Instytut Pamięci Narodowej Delegatura w Olsztynie, który od wielu lat wynajmował drugie piętro budynku. Mimo, że Ośrodek zaproponował obniżenie czynszu o 30% do kwoty 35 złotych za metr kwadratowy wraz z kosztami mediów, IPN nie podpisał umowy na wynajem pomieszczeń. Nowi kontrahenci na pomieszczenia w Domu Polskim pojawiali się ale żaden z nich umowy nie podpisał. Zainteresowanie wykazywało starostwo powiatu Olsztyn ale z braku zaplanowanych w budżecie funduszy nie wynajęło drugiego piętra w Domu Polskim. Jednocześnie Ministerstwo Nauki obniżyło dotację na działalność statutową. Z tego powodu podjęta została decyzja o urlopowaniu pracowników naukowych dla których praca w Ośrodku była dodatkowym zatrudnieniem. Jedna z pracownic naukowych nie afiliowała żadnej pracy naukowej na rzecz Ośrodka choć w sprawozdaniach z działalności takowe prace wykazywała. Podjęto kroki oszczędnościowe polegające nie tylko na zmniejszeniu liczby zatrudnionych ale też zmniejszenie wymiaru pracy: sprzątaczkę, portierów, oszczędności w energii elektrycznej, rachunkach telefonicznych. Decyzje te sprawiły, że budżet Ośrodka w 2013 roku mimo, że był mniejszy od zaplanowanego, zapewnił normalne funkcjonowanie placówce.

W roku 2013 na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego została przeprowadzona kompleksowa kontrola działalności finansowej Ośrodka. W maju przez trzy tygodnie przebiegała kontrola i sprawiała utrudnienia w działalności

instytucji, która była w trakcie realizacji Roku Mikołaja Kopernika – sesja ogólnopolska, sesje regionalne, wydawnictwa, odczyty, spotkania. W październiku 2013 roku kontrolę przeprowadziła Państwowa Inspekcja Pracy pod kątem rozdziału środków z funduszu socjalnego. Jednocześnie dwie bibliotekarki wniosły do sądu pracy wnioski oskarżające Ośrodek o nie wypłacanie trzynastych pensji. Sąd podjął decyzję zgodną z uzasadnieniami Ośrodka oddalając oskarżenie. Wszystkie te zawirowania nie sprzyjały działalności Ośrodka zwłaszcza doprowadziły do pogorszenia się stosunków międzyludzkich.

W ocenie parametrycznej przeprowadzonej przez Komitet Ewaluacyjny powołany do oceny jednostek naukowych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Ośrodek uzyskał kategorię B.

Rok 2013 rozpoczęty został bardzo dobrze od powołania w Ośrodku w porozumieniu z marszałkiem województwa warmińsko-mazurskiego Pracowni Kopernikańskiej. Rok 2013 został ogłoszony w województwie warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim Rokiem Mikołaja Kopernika. Okazją stała się 540 rocznica urodzin Kopernika i 470 rocznica śmierci astronoma. Patronat nad Rokiem Mikołaja Kopernika objął Prezydent Rzeczypospolitej Bronisław Komorowski. Dyrektor Ośrodka został członkiem komitetu organizacyjnego Roku Mikołaja Kopernika. Pracownia ma prowadzić badania nad Mikołajem Kopernikiem i jego czasami. Kierowniczką Pracowni została dr Danuta Bogdan. Inauguracja działalności Pracowni z udziałem marszałka Jacka Protasa i licznych przedstawicieli kultury i nauki olsztyńskiej miała miejsce 15 stycznia 2013 roku. Wykład o stanie badań nad życiem i działalnością Mikołaja Kopernika wygłosił dr Jerzy Sikorski. Działalność Pracowni zaowocowała ogólnopolską konferencją naukową *Mikołaj Kopernik 1473-1543-2013*, sześcioma konferencjami regionalnymi i publikacją autorstwa ks. Alojzego Szorca przygotowaną do druku przez Irenę Makarczyk *Mikołaj Kopernik kanonik warmiński 1473-*

1543. Zwieńczeniem naukowym Roku Kopernikańskiego była sesja na temat warmińskich księgozbiorów czasów Mikołaja Kopernika podczas której stwierdzono, iż na starych drukach XVI wiecznych będących w księgozbiornie bpa Łukasza Watzenrodego zawarte są marginalia, glosy, pisane najprawdopodobniej ręką Kopernika. Odkryciem tym zainteresowała się prasa.

W 2013 roku dobrze układała się współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Utworzona została Pracownia Kopernikańska której działalność została dofinansowana przez Urząd. Urząd dofinansował prace nad encyklopedią Warmii i Mazur. Centrum Badań Wschodnich także otrzymało dotację na działalność konferencyjną, ekspercką z Departamentu Współpracy Międzynarodowej Urzędu Marszałkowskiego. Uzgodniono z dwoma departamentami Urzędu Marszałkowskiego – Turystyki i Kultury o współorganizowaniu imprez z racji 100-lecia wybuchu I wojny światowej. Wstępnie został opracowany plan działań naukowych aż do roku 2018, do zakończenia I wojny światowej i odzyskania niepodległości przez Polskę a będzie to setna rocznica naszej niepodległości. Ośrodek prowadził badania nad przemianami cywilizacyjnymi regionu w minionym 25-leciu a także złożył propozycję Sejmikowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego przygotowanie, opracowanie, wydanie serii książkowej *Dzieje samorządu terytorialnego Warmii i Mazur*. Seria ma ukazać się w siedmiu tomach, jednakowej szacie graficznej, bogato ilustrowanej. Dyrektor uczestniczył w przygotowaniu porozumienia trzech województw: warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego dotyczącego współpracy w ramach realizacji działań na rzecz rozwoju rolnictwa lokalnego i produkcji żywności tradycyjnej. W lipcu 2013 roku porozumienie podpisali w Olsztynie marszałkowie trzech województw podczas spotkania na zamku olsztyńskim. Dyrektor OBN wygłosił referat na temat wspólnoty dziejowej i kulturowej Warmii i Mazur, Pomorza oraz ziemi

chełmińskiej. Ośrodek w ramach porozumienia miałby zorganizować zespół do opracowania tradycyjnych upraw, sposobu produkcji żywności, nazw wyrobów istniejących w regionie do roku 1956. Dobrze ułożyła się współpraca z trzema departamentami Urzędu Marszałkowskiego: Departamentem Kultury i Edukacji, Departamentem Współpracy Międzynarodowej oraz Departamentem Jakości. Życzliwość dla działalności Ośrodka wykazywał marszałek województwa, wicemarszałkowie, przewodniczący sejmiku wojewódzkiego a także dyrektorzy Gabinetu Marszałka i Sejmiku Wojewódzkiego.

Współpraca z Urzędem Wojewody Warmińsko-Mazurskiego sprowadziła się do uczestnictwa dyrektora w Wojewódzkim Komitecie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Rocznica Kopernikańska zaowocowała bardzo konkretną współpracą z samorządami miast kopernikańskich. Wspólnie z władzami Ornety, Pieniężna, Fromborka, Lidzbarka Warmińskiego, Olsztyna zostały zorganizowane kopernikańskie sympozja naukowe i popularnonaukowe. Dwudniowa sesja ogólnopolska została zorganizowana przy współudziale Planetarium Olsztyńskiego i dofinansowana przez samorząd Olsztyna. W Lidzbarku Warmińskim zostały zorganizowane dwie konferencje – pierwsza inauguracyjna Rok Mikołaja Kopernika poprzedzona mszą w kościele parafialnym z udziałem chóru filharmonii olsztyńskiej. Sesję współfinansowały władze miejskie Lidzbarka Warmińskiego wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W sesji uczestniczyli dwaj marszałkowie – Jacek Protas marszałek województwa warmińsko-mazurskiego, Piotr Całbecki marszałek województwa kujawsko-pomorskiego, arcybiskup warmiński Wojciech Ziemia. W Lidzbarku Warmińskim we wrześniu 2013 roku zostały zorganizowane kolejne Dni Dziedzictwa Warmii z konferencją *Odkrywamy Warmię na nowo* współfinansowane przez władze powiatu lidzbarskiego. Od lat Ośrodek współpracuje z władzami Kętrzyna. Dyrektor uczestniczył w każdej rocznicy śmierci

i urodzin patrona miasta Wojciecha Kętrzyńskiego. W roku 2013, w styczniu w czasie posiedzenia okolicznościowego, wygłosił referat o udziale Wojciecha Kętrzyńskiego w Powstaniu Styczniowym a 11 lipca tegoż roku na podobnej uroczystości referat *Odkrywanie Mazur*. Tekst tego ostatniego wystąpienia ukazał się w sześciu kolejnych numerach gazety *Nasze Miasto Kętrzyn*. W przygotowaniu jest synteza historyczna *Historia Kętrzyna* finansowana przez władze miasta a firmowana przez Ośrodek. Autorami dwóch rozdziałów syntezy są pracownicy Ośrodka. Pod koniec 2012 roku ukazała się monografia historyczna *Elk Dzieje miasta* wydana przez olsztyńskie wydawnictwo *Wers* a finansowana przez samorząd Elku. Autorem monografii jest Stanisław Achremczyk a promocja książki odbyła się 10 stycznia 2013 roku w Elku w sali Biblioteki Miejskiej przy ogromnej frekwencji mieszkańców. Pozytywnie ułożyła się w roku 2013 roku współpraca z władzami Olsztyna. Samorząd Olsztyna dofinansował ogólnopolską konferencję naukową Mikołaj Kopernik 1473-1543-2013. Konferencja została zorganizowana przy współpracy z olsztyńskim Planetarium i w sali Planetarium ona się odbywała. Z Biblioteką Miejską współpracowaliśmy przy promowaniu historycznych rocznic i opracowaniu rozwoju przestrzennego miasta.

Impulsem do współpracy Ośrodka z lokalnymi samorządami stała się 150-rocznica wybuchu Powstania Styczniowego. Wraz z Towarzystwem Naukowym im. Wojciecha Kętrzyńskiego Ośrodek zorganizował spotkanie władz powiatowych, gminnych dla uczczenia rocznicy. Dzięki otwartej i życzliwej postawie władz gminy Rozogi na terenie której znajdowała się baza powstańcza uporządkowano grób powstańca na cmentarzu w Klonie, w Rozogach odsłonięto tablicę upamiętniającą Powstanie Styczniowe i zorganizowano sympozjum popularnonaukowe. Władze powiatu Działdowo podjęły starania o upamiętnienie na ich terenie miejsc powstańczych potyczek a władze Barczewa deklarowały wystawić

pamiętkowy obelisk ku czci mieszkańców miasta wspierających polskie powstanie.

Tradycyjnie dobrze układała się współpraca z Towarzystwem Naukowym im. Wojciecha Kętrzyńskiego. Wspólnie obchodziliśmy 50-rocznicę rozpoczęcia działalności przez Ośrodek Badań Naukowych, który działał jako towarzystwo naukowe. W ramach Ośrodka istniała część badawcza jako instytut naukowy i część społeczna złożona z wielu komisji. Prezes Towarzystwa był zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Ośrodka a po śmierci profesora Wojciecha Wrzesińskiego pełnił obowiązki przewodniczącego. Profesor Zbigniew Puchajda został wybrany członkiem nowej Rady Naukowej a jego wybór został zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dyrektor Ośrodka w maju 2013 roku został na walnym zebraniu Towarzystwa wybrany członkiem Zarządu, pracownicy Ośrodka – dr hab. Ryszard Tomkiewicz od wielu lat sprawuje funkcję sekretarza Towarzystwa a dr Jerzy Kielbik został skarbnikiem Towarzystwa, księgowość Ośrodka rozlicza finansowo granty Towarzystwa a sekretariat Ośrodka obsługuje działalność zebraniowo-odczytową Towarzystwa Naukowego. Dyrektor Ośrodka i prezes Towarzystwa odbywają regularne spotkania w każdy poniedziałek każdego tygodnia. Wspólnie podejmowane są staranie o pozyskanie środków finansowych na działalność statutową obu organizacji. Wspólnie podjęto akcję upamiętniania w Olsztynie ludzi i miejsc godnych pamięci. Zorganizowano dwa spotkania z udziałem prezesów stowarzyszeń, władz miejskich, by przedyskutować problem. Władzom miasta Olsztyna przedłożono listę osób zasłużonych dla miasta a godnych na patronów ulic. Jednocześnie postulowano, by tablice o historycznej treści zawisły na: Wysokiej Bramie upamiętniająca śmierć w olsztyńskim więzieniu Zygmunta Dąbskiego uczestnika Powstania Styczniowego, na gmachu hotelu *Dyplomata* znalazła się tablica przypominająca, że w latach międzywojennych mieścił się to konsulat RP w Olsztynie, na ulicy

Wyzwolenia w domu w którym mieszkał Stanisław Nowakowski i urodził się Tadeusz Nowakowski także znalazłaby się stosowna tablica, wreszcie na ulicy Warmińskiej przy Placu Konsulatu Polskiego tablicą uhonorowanoby ludzi którzy tu mieszkali: Hieronima Skurpskiego, Waltera Późnego, Otylię Groth, Władysława Gębika, Edwarda Martuszewskiego, Leonarda Turkowskiego, Eugeniusza Zawadzkiego.

Od lat Ośrodek współpracuje ze stowarzyszeniem Dom Warmiński organizując wspólnie Dni Dziedzictwa Warmii, konferencje naukowe, odczyty, wydawnictwa. W roku 2013 nacisk został położony na kopernikańskie rocznice. Jak zwykle ukazała się publikacja książkowa. Dyrektor Ośrodka jest członkiem kapituły przyznającej wyróżnienia Przyjaciół Warmii. Podobnie dobrze ułożyła się współpraca z Towarzystwem Ziemi Rudzienickiej. Wspólnie została zorganizowana konferencja, prezentacja rocznika historycznego i biesiada historyczna w Rudzienicach.

Wspólnie z Towarzystwem Naukowym Pruthenia został wydany szósty tom czasopisma naukowego Pruthenia poświęcony pradziejom ziem pruskich i dziejom plemion pruskich.

W roku 2013 Ośrodek współpracował z trzema muzeami działającymi w regionie. Najbardziej owocna okazała się współpraca z Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. Zorganizowano Dni Kultury Polskiej w Obwodzie Kaliningradzkiej. W ramach Dni odbyła się polsko-rosyjska konferencja *Koenigsberg- Królewiec-Kaliningrad dziedzictwo historyczne*. Obrady toczyły się w Muzeum Bursztynu w Kaliningradzie. W Czerniachowsku też w ramach Dni Kultury Polskiej odbyło się sympozjum na temat mniejszości narodowych. Referaty z konferencji kaliningradzkiej ukazały się drukiem w dwóch językach polskim i rosyjskim. W Ośrodku została też otwarta wystawa *Polacy w Obwodzie Kaliningradzkim* przygotowana przez mgr Krystynę Jarosz. Z kolei wspólnie z Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku zorganizowano konferencję naukową z cyklu *Życie codzienne na dawnych ziemiach*

pruskich. Dyrektor Ośrodka został wybrany do Rady tegoż Muzeum. Z uwagi na zmianę na stanowisku dyrektora Muzeum Warmii i Mazur współpraca z tą instytucją była ograniczona. W styczniu 2013 roku zainaugurowaliśmy wspólnie obchody 150 rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego referatem wygłoszonym przez dr Tomasza Chrzanowskiego. Pracownicy Muzeum natomiast wygłaszali referaty w ramach konferencji organizowanych przez Ośrodek.

Po raz trzeci wspólnie ze Związkiem Literatów Polskich został zorganizowany konkurs literacki o Laur Łyny. Rozstrzygnięcie konkursu i wręczenia nagród fundowanych przez samorząd Olsztyna miało miejsce w listopadzie 2013 roku. Nagrodzone publikacje zostały opublikowane w osobnym tomiku.

Współpraca z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim zaowocowała konferencją ogólnopolską dotyczącą I wojny światowej – Wojna w Prusach Wschodnich w świetle pamiętników niemieckich, polskich i rosyjskich. Konferencja dwudniowa zorganizowana z Zakładem Historii Najnowszej IH i SM odbyła się we wrześniu 2013 roku w Ostródzie w siedzibie muzeum regionalnego oraz w siedzibie Wspólnoty Polskiej w hotelu Sarmatia. Materiały z konferencji są w przygotowaniu do druku. Pracownicy Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych uczestniczyli w konferencjach organizowanych przez Ośrodek – konferencjach kopernikańskich, w konferencji z cyklu życie codzienne, publikowali na łamach Komunikatów Mazursko-Warmińskich. Ośrodek współpracował z Warmińsko-Mazurskim kołem Macierzy Ziemi Cieszyńskiej i ze Stowarzyszeniem Absolwentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Pracownicy Ośrodka wygłaszali wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Akademii Trzeciego Wieku w Olsztynie a dyrektor Ośrodka był przewodniczącym Rady Programowej Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

W Domu Polskim w styczniu 2013 roku miała miejsce Olimpiada Historyczna organizowana wspólnie z Oddziałem

Polskiego Towarzystwa Historycznego w Olsztynie. Finał Olimpiady miał miejsce w siedzibie Ośrodka a w komisji konkursowej zasiadali też pracownicy Ośrodka. Ośrodek dla laureatów Olimpiady Historycznej ufundował nagrody książkowe.

Dobrze ułożyły się kontakty z lokalną prasą, radiem i telewizją. Na początku roku Radio Olsztyn nadało cykliczną audycję o echem Powstania Styczniowego w Prusach Wschodnich. Wyemitowanych zostało sześć audycji autorstwa Stanisława Achremczyka. Co tydzień w sobotę Tadeusz Baryła miał krótką audycję o wydarzeniach w Kaliningradzie i Rosji. Wywiady z pracownikami Ośrodka zwłaszcza po otwarciu Pracowni Kopernikańskiej można było wysłuchać nie tylko w Polskim Radio Olsztyn ale też Radio Planeta, Radio Plus. Liczne artykuły, wywiady o Ośrodku publikowała Gazeta Olsztyńska. Wraz ze Studiem Filmowym Warmia i Mazury został nakręcony film *Kapłaństwo księdza Juliana Żołnierkiewicza*. Film według scenariusza Stanisława Achremczyka trzykrotnie pokazała Telewizja Regionalna. Płytką z nagraniem filmowym została wydana dzięki wsparciu finansowym Urzędu Miasta Olsztyna. Jednocześnie została nagrana prawie godzinna rozmowa z ks. Julianem Żołnierkiewiczem jako dokument czasu, nagranie zostało przekazane do zbiorów specjalnych Ośrodka.

Współpraca Międzynarodowa.

Współpracę realizowało utworzone przy Ośrodku Centrum Badań Wschodnich kierowane przez mgr Tadeusza Baryłę. Decyzją Rady Naukowej Centrum zostało włączone w strukturę organizacyjną Ośrodka jako jedna z jego Pracowni. Centrum wspierane finansowo przez Urząd Marszałkowski mogło zapraszać z prelekcjami uczonych z Kaliningradu, Syberii, Ukrainy, Litwy, Białorusi. Spotkania odbywały się w Domu Polskim przy sporej frekwencji słuchaczy. Jednocześnie ukazywał się Biuletyn Obwodu

Kaliningradzkiego jako półrocznik, opracowano 10 ekspertyz dla urzędu Marszałkowskiego dotyczących wydarzeń w Kaliningradzie i Rosji. Dobrze układała się współpraca z Konsulatem Polskim w Kaliningradzie. Dzięki życzliwości pracowników Konsulatu uzyskaliśmy możliwości szybkiego przekraczania granicy polsko-rosyjskiej. Konsulat wspierał naszą działalność naukową w Kaliningradzie.

Dział Naukowy

W Ośrodku Badań Naukowych w styczniu 2013 roku została utworzona Pracownia Kopernikańska kierowanie którą powierzono dr Danucie Bogdan. Jednocześnie już w ramach Ośrodka działało Centrum Badań Wschodnich kierowane przez mgr. Tadeusza Baryłę. Funkcjonowała Pracownia Historyczna. Ośrodek zatrudniał ośmiu pracowników naukowych. W związku z trudnościami finansowymi padanie o rezygnację z pracy w Ośrodku złożył prof.dr hab. Grzegorz Białuński, który sprawuje stanowisko prorektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i dr hab. Grzegorz Jasiński, który pracuje na Uniwersytecie i kieruje Delegaturą Instytutu Pamięci Narodowej w Olsztynie. Bezpłatny urlop wzięła dr hab. Bożena Domagała, która firmuje naukowo Olsztyńską Szkołę Wyższą. Skończył się pięcioletni okres zatrudnienia dla dr Tomasza Chrzanowskiego. Dr Chrzanowski mieszkał w Golubiu i nie przeprowadził się do Olsztyna. Zrezygnował z funkcji skarbnika Towarzystwa Naukowego im. W. Kętrzyńskiego co utrudniło pracę w Towarzystwie. Przyjął propozycję wygłoszenia referatu o kopernikańskiej tradycji w wieku XIX na inauguracji Roku Kopernikańskiego na Warmii i Mazurach z udziałem władz marszałkowskich województwa warmińsko-mazurskiego i kujawsko-pomorskiego, nie przyjechał na konferencję stawiając Ośrodek w kłopotliwej sytuacji. Nie zgłosił się do konkursu ogłoszonego przez OBN na stanowisko adiunkta i tym samym przestał być

pracownikiem naukowym Ośrodka. Po negatywnej ocenie pracowniczej rozwiązany został stosunek pracy z mgr Grzegorzem Świdorskim. Powód – nie ukończenie pracy doktorskiej w terminie, brak publikacji za okres ostatnich lat. Jednocześnie za zgodą Rady Naukowej został rozpisany konkurs na zatrudnienie dwóch pracowników naukowych. W wyniku rozstrzygnięć konkursowych zatrudniona została w Ośrodku dr Alicja Dobrosielska dla podtrzymania Pracowni Dziejów Prusów i mgr Tadeusz Baryła, który dotychczas pracował na etacie bibliotekarza. Po zwolnieniu mgr Świdorskiego planowany jest kolejny konkurs na pracownika naukowego. Pracownicy naukowcy wspierali działalność Towarzystwa Naukowego, sekretarzem Towarzystwa od wielu lat jest dr hab. Ryszard Tomkiewicz, skarbnikiem w 2013 roku został dr Jerzy Kielbik, dr Jerzy Kielbik jest sekretarzem kwartalnika Komunikaty Mazursko-Warmińskie, mgr Tadeusz Baryła prowadzi czasopismo Regiony i Pogranicza.

Pracownia Historyczna

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk

Tematy badawcze:

Warmia w Rzeczypospolitej XVI-XVIII wiek;

Warmiacy – społeczeństwo XVI-XX wiek;

Dziedzictwo kulturowe Warmii i Mazur.

Publikacje:

Monografie:

Dzieje etckich wodociągów (w druku) ss. 157

Artykuły:

- Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego 1963-2013, Rocznik Historyczny Pojezierza Iławskiego, nr 3, 2013, ss. 5-20
- Biskup Ignacy Krasicki – geniusz epoki Oświecenia w: 25 lat nagrody im. Biskupa Ignacego Krasickiego, pod red. T. Śrutkowskiego, Olsztyn 2013, s. 6-19
- Świat Państwowych Gospodarstw Rolnych w: Wspomnienia pracowników byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych, red. Z. Gładkowski, B. Pilarek, Olsztyn 2013, s. 7-12
- Alumnat Papieski w Braniewie i jego uczniowie w XVII wieku w: Kultura- Historia- Książka. Zbiór studiów, pod red. A. Dymmel, B. Rejakowa, Lublin 2012, s. 53-64
- Warmia i Mazury – zarys dziejów w: Dziedzictwo przyrodnicze Warmii i Mazur, red. H. Ciecierska, Cz. Hołdyński, Olsztyn 2013, s. 11-28
- Władysław Ogrodziński w mojej pamięci w: Nigdy nie wypuszczał pióra z ręki. Wspomnienia o Władysławie Ogrodzińskim, opr. J. Chłosta, Olsztyn 2013, s. 29-38
- Związki Warmii z Rygą i Gnieznem w: Odkrywamy Warmię na nowo. Dni Dziedzictwa Warmii, t. XII, Lidzbark Warmiński 2013, s. 64-89
- Kortowo. Od folwarku do miasteczka uniwersyteckiego w: Olsztyn uniwersytecki, red. A. Faruga, Olsztyn 2013, s. 39-54
- Dziedzictwo duchowe Warmii w: Niematerialne dziedzictwo kulturowe, red. K. Braun, Warszawa 2013, s. 255-263
- Królewiec jako ośrodek europejskiej nauki i kultury w: Koenigsberg-Królewiec-Kaliningrad, red. K. Jarosz, Olsztyn-Węgorzewo 2013, s. 7-38
- Karolewec kak centr europejskiej nauki i kultury w: Koenigsberg-Królewiec-Kaliningrad, red. K. Jarosz, Węgorzewo-Olsztyn 2013, s. 7-45 (wersja w języku rosyjskim)
- Zakład Historii Nowożytnej w: Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM 1969-1988-2013, red. A. Kopiczko, Olsztyn 2013, s. 51-65

- Polskie domy w niemieckim Olsztynie, Kalendarz Olsztyński, R. XVI, 2013, s. 156-161
- Julian Żołnierkiewicz 1931-2013, Kalendarz Olsztyński, R. XVI, 2013, s. 178-179
- Z działalności starosty braniewskiego Ludwika Stanisławskiego w: Ut in omnibus glorificetur Deus. Księga Pamiątkowa ofiarowana siostrze Profesor Ambrozji Jadwidze Kalinowskiej, red. M. Jodkowski, Olsztyn 2013, s. 43-53
- Słowo wstępne w: Rola i znaczenie mniejszości narodowych Polski północno-wschodniej w tworzeniu Europy regionów, red. S. Achremczyk, P. Janiszewski, Olsztyn 2013, s.5-6
- Pamięci Profesora Jacka Staszewskiego w: Między Barokiem a Oświeceniem. Społeczeństwo stanowe, red. S. Achremczyk, J. Kielbik, Olsztyn 2013, s.5-10
- Senatorowie Prus Królewskich drugiej połowy XVII wieku w: Między Barokiem a Oświeceniem. Społeczeństwo stanowe, red. S. Achremczyk, J. Kielbik, Olsztyn 2013, s. 272- 288
- Szlachta malborska w XVIII wieku w: Ród Sierakowskich na ziemi malborskiej, pod red. J. Hochleitner, P. Szwedowski, Malbork 2013, s. 13-22

Popularne:

- Wywiad, Gazeta Samorządu Nasz Kętrzyn, VII 2013
- Odkrywanie Mazur, Gazeta Samorządu Nasz Kętrzyn, 2013, nr 8, 9, 10, 11, 12, 13
- Nasz pruski spadek, Wiadomości Uniwersyteckie, 2013, nr 1,2,3, 4,5

Konferencje:

- Ród Sierakowskich na Ziemi Malborskiej, Malbork 20.02. 2013. Organizatorzy: Muzeum Zamkowe w Malborku, Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Sztumskiej. Referat: Szlachta malborska w XVIII wieku
- W 700-lecie nadania praw miejskich Ornecie, Orneta 26.03.2013. Organizator Władze samorządowe Ornety. Referat: Orneta – ośrodek myśli prawnej i samorządowej na Warmii

- 50-lecie działalności Ośrodka Badań Naukowych i Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego. Olsztyn 24.04.2013. Organizatorzy: OBN, Towarzystwo Naukowe im. W. Kętrzyńskiego. Referat: O pierwszych latach działalności Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego
- Lidzbark Warmiński w życiu Mikołaja Kopernika. Rok Mikołaja Kopernika, Lidzbark Warmiński 18.05.2013. Organizatorzy OBN, Burmistrz Lidzbarka Warmińskiego. Referat: Warmiński świat Mikołaja Kopernika.
- Błogosławiona Regina Protmann i Zgromadzenie Sióstr św. Katarzyny – wkład w dziedzictwo kulturowe Warmii, Olsztyn 17-18.05. 2013. Organizatorzy: Towarzystwo Naukowe Pruthenia, Zgromadzenie Sióstr św. Katarzyny, IH i SM UWM, Historischer Verein für Ermland. Referat: Tło kulturowo-społeczno-historyczne Warmii przełomu XVI/XVII wieku
- Mikołaj Kopernik 1473-1543-2013. Olsztyn 21-22.05. 2013. Organizatorzy OBN, Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne. Referat: Mikołaj Kopernik i Warmia jego czasów
- Koenigsberg-Królewiec-Kaliningrad – Dziedzictwo historyczne. Konferencja międzynarodowa. Kaliningrad 6.06.2013. Organizatorzy: Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, OBN, Muzeum Bursztynu Kaliningrad. Referat: Królewiec jako ośrodek europejskiej nauki i kultury.
- Europejskie Dni Dziedzictwa na Warmii i Mazurach, Kętrzyn 6.09.2013. Organizatorzy: Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Muzeum im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Kętrzynie. Referat: Wojciech Kętrzyński kustoszem dziedzictwa wielu narodów.
- Mikołaj Kopernik: Osoba-Mysł-Dzieło. Olsztyn 28.05.2013. Organizatorzy: UWM w Olsztynie. Referat: Wkład Mikołaja Kopernika w rozwój warmińskiej społeczności lokalnej
- Biesiada Historyczna. Rudzienice 25.08.2013. Organizatorzy: Towarzystwo Ziemi Rudzienickiej. Referat: Historia lokalna na tle dziejów polskich i europejskich.

- Polacy w Obwodzie Kaliningradzkim. Ostróda 18.01.2013. Organizatorzy: Stowarzyszenie Wspólnota Polska. Referat: O znaczeniu historii.
- Kościół warmiński w służbie narodu i państwa po II wojnie światowej. Olsztyn 12.09.2013. Organizatorzy: Civitas Christiana w Olsztynie, Instytut Kultury Chrześcijańskiej im. Jana Pawła II w Olsztynie. Referat: Integracyjne działania Pasterzy Kościoła Warmińskiego po II wojnie światowej.
- 450-lecie zamknięcia Soboru Trydenckiego i otwarcia Jubileuszu 450-lecia powołania do istnienia Seminarium Duchownego w Diecezji Warmińskiej. Olsztyn 14.12.2013. Organizatorzy: Wydział Teologii UWM, WSD Hosianum. Referat: Zmiany w Kościele warmińskim po Soborze Trydenckim
- Promocja książki Ełk - Dzieje Miasta. Spotkanie autorskie. Ełk 10.01.2013. Biblioteka Miejska w Ełku
- Porozmawiajmy o Warmii. Wieczór zamkowy. Spotkanie autorskie. Promocja książki *Warmia*. Olsztyn 15.01.2013. OBN. Muzeum Warmii i Mazur, Wyd. Littera.

Film:

- Kapłaństwo księdza Juliana Żołnierkiewicza, scenariusz, opracowanie, wybór ikonografii, prowadzenie dialogu. Film emitowany trzykrotnie przez TVP Regionalna

Audycje radiowe

- Echa Powstania Styczniowego w Prusach Wschodnich, sześć audycji nadawanych w styczniu i lutym 2013 r. każda 15-minutowa, Polskie Radio Olsztyn
- Kalendarze, godzinna audycja wyemitowana przez Polskie Radio Olsztyn grudzień 2013
- Radio Plus – wspomnienia o księdzu Julianie Żołnierkiewiczu, godzinna audycja, 1 listopad 2013

Redakcje:

- Między Barokiem a Oświeceniem. Społeczeństwo stanowe, Olsztyn 2013, ss.312

- Promocja książki Elk. Dzieje miasta, Elk 10.01. 2013
- Odczyt: Wojciech Kętrzyński a Powstanie Styczniowe, Kętrzyn 15.01. 2013 (w rocznicę śmierci Wojciecha Kętrzyńskiego)
- Odczyt: Odkrywanie Mazur, 11.07.2013, Kętrzyn
- Liczne odczyty i spotkania : Dywity, Majdy, Rudzienice, Iława, Ostróda, Rozogi, Olsztyn

Przynależność do organizacji naukowych

- Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego, członek Zarządu Towarzystwa wybrany w maju 2013
- Przewodniczący Rady Redakcyjnej Komunikatów Mazursko-Warmińskich
- Przewodniczący Rady Programowej Centrum Badań Wschodnich OBN
- Przewodniczący Rady Programowej Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Olsztynie
- Rada Muzeum Warmii i Mazur
- Rada Muzeum Budownictwa Ludowego w Olsztynku
- Polskie Towarzystwo Historyczne
- Polskie Towarzystwo Czytelnicze
- Olsztyńskie Forum Nauki
- Komitet Organizacyjny Roku Mikołaja Kopernika
- Komitet Nagrody Przyjaciół Warmii powołany przez Stowarzyszenie Dom Warmiński

mgr Tadeusz Baryła **asystent**

W ramach prac kierowanym Centrum Badań Wschodnich, wspieranych finansowo przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, oraz prac własnych zrealizowano następujące przedsięwzięcia naukowe i organizacyjne:

Ekspertyzy:

1. Tadeusz Baryła, *W sprawie upamiętnienia pobytu Mikołaja Kopernika w Królewcu w 1541 roku. Niezbędne informacje*, 21 styczeń 2013, s. 7.
2. Tadeusz Baryła, *Kaliningrad jako partner sąsiedzkiej współpracy w ramach małego ruchu granicznego*, 21 luty 2013, s. 29.
3. Tadeusz Baryła, *Mały ruch graniczny a samorządy lokalne*, 21 czerwiec 2013, s. 8.
4. Tadeusz Baryła, *Drużyna gubernatora Nikołaja Cukanowa? (stan wrzesień 2013)*, 30 wrzesień 2013 r.
5. Tadeusz Baryła, *Zaostrzenie odpraw granicznych, konflikt celny, embargo - jako elementy rosyjskiej polityki wobec Litwy. Przebieg konfliktu i jego następstwa dla Obwodu Kaliningradzkiego FR*. 10 października 2013, s. 12.
6. Tadeusz Baryła, *Bałtycka Elektrownia Atomowa (Bałtycka AES) w Obwodzie Kaliningradzkim. Chronologia upadku projektu strategicznego*. 21 listopada 2013 r., s. 14.
7. Waław Hojszyk, Tadeusz Baryła, *Rotacja kadr kierowniczych i jej wpływ na funkcjonowanie państwowej władzy wykonawczej w Obwodzie Kaliningradzkim FR (stan: koniec listopada 2013)*, s. 19.

Publikacje:

- Tadeusz Baryła, Waław Hojszyk, „Kaliningrad. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 1 – s. 56.
- Tadeusz Baryła, Waław Hojszyk, „Kaliningrad. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 2 – s. 61.
- Tadeusz Baryła, Waław Hojszyk, „Kaliningrad. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 3 – s. 50.
- Tadeusz Baryła, Waław Hojszyk, „Kaliningrad. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 4 – s. 64.

Referaty:

Procesy migracyjne na polsko-rosyjskich obszarach przygranicznych 1945–2012, w: *Procesy demograficzne - Colloquia Balto-Ruthenica*, Olsztyn, 21 luty 2013 r. w: (Konferencja międzynarodowa).

Powstanie styczniowe w polskich gimnazjalnych podręcznikach do historii w: Posiedzenie Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji Ekspertów do badania problemów nauczania historii i geografii, Puńsk, 14–16 maja 2013 r .

Procesy migracyjne na obszarze byłych ziem pruskich i problem tożsamości regionalnej ich mieszkańców, w: Königsberg – Królewiec – Kaliningrad. Dziedzictwo historyczne. Kaliningrad, 6 czerwiec 2013. (Konferencja międzynarodowa).

Wspólny sąsiad – Obwód Kaliningradzki FR.: aspekty współpracy (polityczne, gospodarcze, środowiskowe, społeczne) w obszarze Zalewu Wiślanego/Kaliningradzkiego, w: Ponadregionalne aspekty współpracy w strategiach rozwoju społeczno-gospodarczego województw warmińsko-mazurskiego i pomorskiego, Kadyny 26-27 lipiec 2013 r.

Polskie plany, wizje, strategie współpracy transgranicznej, regionalnej i międzynarodowej z Obwodem Kaliningradzkim FR, w: Aktualizacja strategii regionalnej województwa warmińsko-mazurskiego, Kromerowo, 18 wrzesień 2013.

Mały ruch graniczny jako forma aktywizacji współpracy polsko-rosyjskiej, w: Współpraca transgraniczna jako czynnik rozwoju lokalnego, Elbląg, 7-8 listopad 2013. (Konferencja międzynarodowa).

Kto i dlaczego umiędzynarodowił problem kaliningradzki?, w: Elity kaliningradzkie – Colloquia Balto-Ruthenica, Olsztyn, 2 grudzień 2013 r. (Konferencja międzynarodowa).

Udział w dyskusjach panelowej konferencjach organizowanych przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego:

- Mały ruch graniczny, szanse i zagrożenia, Kętrzyn, 1 marzec 2013 r. (Konferencja międzynarodowa).
- Mały ruch graniczny w teorii i praktyce, Mikołajki, 21-22 październik 2013 r. (Konferencja międzynarodowa).

Prace organizacyjne:

W październiku 2013 r. przedłożono Kapitulie Nagrody Historycznej Prezydenta Miasta Olsztyna propozycję trzech prac do nagrody im.

Bohdana Jerzego Koziello-Poklewskiego wraz z uzasadnieniem. Po wyborze nagrodzonej pracy, przedstawiono 6 grudnia 2013 r. laudację pracy Przemysława Dąbrowskiego, *Rozpolitykowane miasto. Ustrój polityczny państwa w koncepcjach polskich ugrupowań działających w Wilnie w latach 11918-1939*. Gdańsk 2013, ISBN 978-83-88445-50-7, s. 632.

Media:

Audycja wraz z Leszkiem Cimochem w Radio Olsztyn, 37 audycji pt. „Czto u Was”, (co sobotę za wyjątkiem sierpnia).

Wywiady w Gazecie Olsztyńskiej: „Zdaniem eksperta” – 3, wystąpienia w TVP Olsztyn -2 w sprawie Obwodu Kaliningradzkiego, 2 - w sprawie Ukrainy.

CENTRUM BADAŃ WSCHODNICH

Sprawozdanie z realizacji dwóch umów z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2013 roku.

I.

Umowa za zakup usługi badawczej przygotowania ekspertyz dotyczących Obwodu Kaliningradzkiego FR, Litwy, Białorusi i Ukrainy, przewidywała początkowo w czterech punktach:

- 1) przygotowanie sześciu ekspertyz polityczno-gospodarczych dla Urzędu Marszałkowskiego oraz czterech kwartalnych opracowań dotyczących Obwodu Kaliningradzkiego,
- 2) przygotowania kwartalnika „Kaliningrad. Fakty, wydarzenia, opinie”,
- 3) przygotowanie periodyku naukowego „Regiony i Pogranicza”,
- 4) przygotowanie wydawnictw Biblioteki Pogranicza w tym „Łotwy” dr Moniki Michaliszyn.

Tekstu umowy nie przyjęto i Departament, wobec szczupłości środków przeznaczonych na ten cel miał przygotować nowy tekst

umowy. Ostatecznie pod koniec maja 2013 r. przedstawiono tekst umowy, a 23 czerwca 2013 r. z inicjatywy pana Piotra Burczyka przedstawiono pismo, zatwierdzone przez dział prawny Urzędu Marszałkowskiego, które sprowadzało zobowiązania wykonawcy do przygotowania sześciu ekspertyz polityczno-gospodarczych. W tym też dniu podpisano przedłożony tekst umów. Próba zarysowania potrzeb Departamentu odnośnie tematyki tychże ekspertyz nie została sfinalizowana.

Ostatecznie, Centrum Badań Wschodnich OBN, nie patrząc na tryb procedowania umowy w tym zakresie przedstawiło następujące ekspertyzy:

1. **mgr Tadeusz Baryła**, *W sprawie upamiętnienia pobytu Mikołaja Kopernika w Królewcu w 1541 roku. Niezbędne informacje*, 21 styczeń 2013, s. 7.
2. **mgr Tadeusz Baryła**, *Kaliningrad jako partner sąsiedzkiej współpracy w ramach małego ruchu granicznego*, 21 luty 2013, s. 29.
3. **mgr Tadeusz Baryła**, *Mały ruch graniczny a samorzady lokalne*, 21 czerwiec 2013, s. 8.
4. **mgr Tadeusz Baryła**, *Drużyna gubernatora Nikołaja Cukanowa? (stan wrzesień 2013)*, 30 wrzesień 2013 r.
5. **mgr Tadeusz Baryła**, *Zaostrzenie odpraw granicznych, konflikt celny, embargo - jako elementy rosyjskiej polityki wobec Litwy. Przebieg konfliktu i jego następstwa dla Obwodu Kaliningradzkiego FR*. 10 października 2013, s. 12.
6. **mgr Tadeusz Baryła**, *Bałtycka Elektrownia Atomowa (Bałtycka AES) w Obwodzie Kaliningradzkim. Chronologia upadku projektu strategicznego*. 21 listopada 2013 r., s. 14.
7. **mgr Waclaw Hojszyk, mgr Tadeusz Baryła**, *Rotacja kadr kierowniczych i jej wpływ na funkcjonowanie państwowej władzy wykonawczej w Obwodzie Kaliningradzkim FR (stan: koniec listopada 2013)*, s. 19.
8. **mgr Tadeusz Baryła, mgr Waclaw Hojszyk**, „Kaliningrad. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 1 – s. 56.

9. **mgr Tadeusz Baryła, mgr Waclaw Hojszyk**, „Kalininograd. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 2 – s. 61.
10. **mgr Tadeusz Baryła, mgr Waclaw Hojszyk**, „Kalininograd. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 3 – s. 50.
11. **mgr. Tadeusz Baryła, mgr Waclaw Hojszyk**, „Kalininograd. Fakty, wydarzenia, opinie”. Regiony i Pogranicza, ISBN, Nr 4 – s. 64.

Ponadto w dniu 23 stycznia 2013 r. przedłożono Departamentowi Współpracy Międzynarodowej i Prezydentowi Olsztyna propozycję w formie notatki w sprawie medialnego wykorzystania dziennikarzy kaliningradzkich do nagłośnienia współpracy z województwem warmińsko-mazurskim (wzorem województwa pomorskiego). Nie została ona spożytkowana.

II.

Umowa na realizację odczytów „Colloquia Balto-Ruthenica”, została zawarta w maju 2013 r. przewidywała zrealizowanie dziesięciu odczytów, poświęconych problematyce polityczno-społecznej Europy Wschodniej, w terminie do 31 grudnia 2013 r. Z tytułu realizacji przedsięwzięcia OBN miał otrzymać w formie wynagrodzenia kwotę 20000 zł, płatną po przedłożeniu faktury w czterech ratach: w marcu, w czerwcu, wrześniu, do dnia 15 grudnia 2013 r. W ramach tej umowy Centrum Badań Naukowych zrealizowało następujące przedsięwzięcia:

1. **prof. dr hab. Jurij Kostjuszow**, *Procesy demograficzne okresu sowieckiego w Obwodzie Kaliningradzkim*, 21 luty 2013 r.,
2. **prof. dr hab. Wiktor Siergiejew**, *Współczesne kaliningradzkie procesy demograficzne*, 21 luty 2013 r.,
3. **prof. dr hab. Walerij Galcow**, *Współczesne problemy stosunków narodowych i rozwoju kultur narodowych w Obwodzie Kaliningradzkim*, 21 luty 2013 r.,

4. **mgr Waclaw Hojszyk**, *Program powrotu rodaków z zagranicy do Obwodu kaliningradzkiego FR*, 21 luty 2013 r.
5. **mgr Tadeusz Baryła**, *Procesy migracyjne na polsko-rosyjskich obszarach przygranicznych 1945–2012*, 21 luty 2013 r.,
6. **mgr Wojciech Szewczak**, *Działalność Stowarzyszenia Polskiej Macierzy Szkolnej w Grodnie i Stowarzyszenia Dialog Kultur*. 27 marzec 2013 r.,
7. **dr Sergiusz Leończyk**, *Polacy na Syberii – zsyłki, powstania, osadnictwo*. 21 czerwiec 2013 r.
8. **dr Adam Szymanowicz**, *Polski wywiad w Prusach Wschodnich 1918–1939*. 5 listopad 2013 r.
9. **dr Zbigniew Kudrzycki**, *Granica państwowa polsko-rosyjska przylegająca do Morza Bałtyckiego 1945–1958*. 21 listopad 2013 r.
10. **prof. dr hab. Walerij Galcow**, *Początki elit kaliningradzkich. Zarys obrazu historycznego*. 2 grudzień 2013 r.
11. **mgr Waclaw Hojszyk**, *Kadry i drużyna gubernatora N. Cukanowa*, 2 grudzień 2013 r.
12. **mgr Tadeusz Baryła**, *Kto i dlaczego umiędzynarodowił problem kaliningradzki?*, 2 grudzień 2013 r.
13. **ks. dr Jerzy Steckiewicz**, *Boże Narodzenie w Obwodzie Kaliningradzkim FR*. 19 grudnia 2013 r.

dr Danuta Bogdan
adiunkt

Temat badawczy:

Praca redakcyjna nad rozprawą habilitacyjną „Samorząd ziemski na Warmii w XVI-XVIII w”

Udział w pracach zespołu Słownika Miejscowości Warmii i Mazur-prace nad opracowaniem historii miejscowości gminy: Pieniężno, Orneta, Purda, Kolno, Biskupiec, Jeziorany

Publikacje:

1. Czy potrzebne jest opracowanie nowej kompleksowej instrukcji wydawniczej dla edycji nowożytnych źródeł historycznych (na marginesie tomu 1 *Studiów edytorskich*^{*})?, KMW, 2013, nr 1, s. 149-160.
2. Ordynacja krajowa Landesordnung z 1526 roku i kwestia udziału w jej redakcji Mikołaja Kopernika, KMW, 2013, nr 2, s. 283-293.
3. Pierwszy sejmik warmiński za rządów biskupa Jana Stanisława Zbąskiego z 29/30 I 1690 roku, „Między Barokiem a Oświeceniem”, Olsztyn 2013 (w druku)
4. Testament Tomasza Śmiarowskiego z 2/6 III 1730 roku dziedzica Żardeników w komornictwie dobromiejskim, KMW, 2013, s. 1-18 (oddane do druku do nr 3 KMW 2013)
5. Sprawozdanie z obchodów Dni Dziedzictwa Kopernikańskiego na terenie województwa Warmińsko- Mazurskiego w 2013 roku, s. 1-12 (oddane do druku do nr 4 KMW 2013).

Konferencje naukowe:

1. sesja naukowa Olsztyn 21-22 V 2013 „Kopernik 1473-1543-2013” referat: D. Bogdan, Ordynacja krajowa Landesordnung z 1526 roku i kwestia udziału w jej redakcji Mikołaja Kopernika
2. sesja naukowa Olsztynek 29 X 2013 Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich „O zdrowiu i chorobie”: D. Bogdan, Pouczenie dla ludności wiejskiej Najwyższego Kolegium Medycznego w Prusach o zachowaniu w czasie ospy (1769).
3. Orneta sesja z cyklu „Na szlaku warmińskich dróg Kopernika”- „Samorząd warmiński” : D. Bogdan, Samorząd Ornety w XVI-XVIII w.

---

^{*} *Teoria i praktyka edycji nowożytnych źródeł w Polsce (XVI-XVIII w.)*. Pod redakcją A. Perłakowskiego, Kraków 2011, ss. 234. Książka ta, rozpoczynająca w zamierzeniu wydawcy nową serię opatrzona jest zapisem „editio 1o” (editio primo); „editio” to rzeczownik łaciński rodzaju żeńskiego – powinno więc być: editio 1a (czytaj: editio prima).

4. Sesja naukowa Olsztyn 10 XII 2013 „Warmińskie księgozbiory czasów Kopernika” referat D. Bogdan „Wojaze uniwersyteckie Mikołaja Kopernika”.

Pracownia Kopernikańska

1. Opracowanie planu działalności pracowni Kopernikańskiej przy OBN w Olsztynie

2. Wystąpienie na otwarciu pracowni 17 stycznia 2013 roku na temat planów związanych z działalnością Pracowni w Jubileuszowym Roku 2013 oraz plany pracy pracowni na przyszłość.

3. Udział w pracach zespołu naukowego do opracowania „Kalendarium życia i działalności Mikołaja Kopernik” – opracowanie w 2013 części kalendarium:

J. Sikorski, Mikołaj Kopernik jako kanclerz kapituły warmińskiej;

D. Bogdan, Kopernik jako administrator dóbr wspólnych kapituły 1516-1519;

J. Przeracki, Mikołaj Kopernik w Lidzbarku Warmińskim 1496, 1503-1506.

4. Udział Pracowni Kopernikańskiej w organizacji sesji naukowych związanych z Rokiem Mikołaja Kopernika na Warmii i Mazurach:

18 V 2013 Lidzbark Warmiński „Lidzbark Warmiński w życiu Mikołaja Kopernika”

21-22 V 2013 Olsztyn „Kopernik 1473-1543-2013”

23 V 2013 Frombork „Mikołaj Kopernik jako kanonik warmiński”

7 VI 2013 Pieniężno „Mikołaj Kopernik jako administrator komornictwa melzackiego”

11 VI 2013 Orneta, „Samorząd warmiński”

13 IX 2013 Lidzbark Warmiński „Odkrywamy Warmię na nowo-Nie od razu Polskę zbudowano”

10 XII Olsztyn „Warmińskie księgozbiory czasów Kopernika”

5. Wznowienie wydania książki pióra ks. prof. Alojzego Szorca „Kopernik-kanonik warmiński”

6. Prace bieżące: uaktualnianie i redagowanie strony internetowej Pracowni Kopernikańskiej, tworzenie Biblioteczki Kopernikańskiej przy Pracowni OBN, kontakty z pasjonatami biografii Kopernika z Olsztyna.

7. Tworzenie projektów o dofinansowanie sesji naukowych poświęconych Kopernikowi do Prezydenta Miasta Olsztyna, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

8. Przygotowanie przez Pracownię Kopernikańską nowatorskiego projektu naukowo-dydaktycznego z udziałem naukowców (dr Danuta Bogdan, dr Jerzy Kielbik, dr Izabela Lewandowska), nauczycieli i uczniów na konkurs rozpisany przez Urząd Marszałkowski. Projekt dotyczy corocznego cyklu warsztatów naukowo-dydaktycznych i konferencji pod hasłem „Swoi i obcy?”. Tematem przewodnim w 2014 roku: „**Swoi i obcy? Początki osadnictwa miejskiego na ziemiach pruskich**”

Działalność popularyzatorska:

Referaty:

Nidzica 16 X 2013

„Działalność naukowa i publiczna Mikołaja Kopernika”- dwa wykłady dla młodzieży Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Nidzicy w ramach: „VI Maratonu Kulturalnego-Nidzickie Spotkania z Książką i Teatrem”

Wywiady w Radiu Olsztyn:

1/ Audycja Ewy Zdrójkowskiej: Otwarcie Pracowni Kopernikańskiej w OBN Olsztyn 20 I 2013

2/ Audycja Ewy Zdrójkowskiej: Plany działalności Pracowni Kopernikańskiej w Jubileuszowym 2013 roku. (II 2013)

- Udział w pracach kapituły Nagrody im. prof. Bohdana Koziello-Poklewskiego

dr Alicja Dobrosielska
asystent

Temat badawczy:

1 „Opór- oportunizm- współpraca. Prusowie wobec zakonu krzyżackiego w dobie podboju”, finansowany ze środków NCN N N108 202240

2. „Sytuacja społeczna i prawna Prusów w okresie plemiennym i funkcjonowania zakonnego państwa (XIII-XIV wiek)”

3. „Wiece Prusów - od aktualizacji plemienności do instrumentu władzy”

Zaawansowanie pracy nad tematem:

1. Temat zakończono. Praca zgłoszona do X Edycji konkursu o Nagrodę Naukową im. Wojciecha Kętrzyńskiego, ogłoszonego przez Zarząd Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego oraz Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego; oraz do programu Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

2. Przeprowadzono kwerendę biblioteczną, na rok 2014 zaplanowano kwerendę archiwalną w kraju i za granicą (Gdańsk, Toruń, Berlin).

3. Projekt zgłoszono do programu NCN Sonata 6, panel nr HS3, ID 240922.

Prace opublikowane:

Artykuły, rozdziały w monografiach:

Przemiany Prus pogańskich – możliwości poznawcze. Uwagi na marginesie książki D. A. Sikorskiego „Instytucje władzy u Prusów w średniowieczu (na tle struktury społecznej i terytorialnej)”, KMW, 2013, nr 2(280), ss. 385 - 402.

Prace oddane do druku:

Opór – oportunizm - współpraca. Prusowie wobec zakonu krzyżackiego w dobie podboju, 16,5 arkusza.

O Prusach, Indianach i pewnym artykule Jana Powierskiego..., KMW, 2013.

Opór Prusów wobec zakonu krzyżackiego w dobie podboju i budowy władztwa krzyżackiego. Szkic z antropologii politycznej Prusów, KMW, 2013.

Recenzje, sprawozdania, inne:

Rec. *Prusy pogańskie – w drodze ku państwowości. Uwagi na marginesie książki D. A. Sikorskiego, Instytucje władzy u Prusów w średniowieczu (na tle struktury społecznej i terytorialnej)*, Olsztyn 2010, ss. 356, Pruthenia, 2013, t. 7, w druku.

Sprawozdanie z konferencji „Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich”. Olsztynek 29.10.2013, KMW, oddane do druku.

Sesje naukowe, odczyty:

Prussen, Deutscher Orden und das Konstruieren eines gemeinsamen Universum, Międzynarodowa konferencja naukowa *Das 6.Nachwuchsforum. Ordines Militares. Colloquia Toruniensia historica*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 26-29.09.2013.

Między starym a nowym. sytuacja kulturowa Prusów w dobie podboju, Olsztyńskie spotkania naukowe, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Olsztyn 17. 10.2013.

Przynależność do stowarzyszeń historycznych i naukowych:

Towarzystwo Naukowe Pruthenia, członek zarządu.

dr Jerzy Kielbik

adiunkt OBN

Temat badawczy:

Mieszkańcy małych miast Warmii i Prus Książęcych w XVI–XVIII wieku

Na podstawie odnalezionego spisu komunikujących parafii reszelskiej z początku XVIII w. sporządziłem bazę danych konieczną do odtworzenia struktury rodzin miejskich i wiejskich oraz ich funkcjonowania w czasie. Informacje ze spisów komunikujących są zestawiane z informacjami z ksiąg chrztów, ślubów i zgonów.

Księgi: Ta: 1579-1785 [E 462-468]; Tr: 1603-1653, 1698-1796 [E 469-471]; To 1699-1849 [E 472-473] + E 474.

Na podstawie tych danych powstanie opracowanie stanowiące wstęp do rozprawy habilitacyjnej zatytułowanej „Mieszkańcy małych miast Warmii i Prus Książęcych w XVI-XVIII wieku”

W 2013 r. napisałem rozdział książki poświęconej Kętrzynowi zatytułowany „W Prusach Książęcych” o objętości 6 arkuszy. Niniejsze opracowanie zostało złożone do druku w 2014 r.

Publikacje:

Książki:

Redakcja naukowa *Między Barokiem a Oświeceniem. Społeczeństwo stanowe*, praca zbiorowa pod red. S. Achremczyka i J. Kielbik, Olsztyn 2013.

Artykuły:

Osadnictwo na obszarze parafii Grabowo-Arnswald, [w:] Grabowo, Vilnius 2013, ss. 29-49.

Rodzina mieszczańska a rodzina chłopska na Warmii w 1701 roku w świetle spisu komunikujących parafii w Reszlu, [w:] *Między Barokiem a Oświeceniem. Społeczeństwo stanowe*, praca zbiorowa pod red. S. Achremczyka i J. Kielbik, Olsztyn 2013, ss. 66-70.

Wodociągi miejskie na Warmii w czasach Kopernika, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 2013, nr 2, ss. 357-362.

Udział w redakcji czasopism:

Sekretarz Redakcji Komunikatów Mazursko-Warmińskich, w okresie sprawozdawczym ukazały się nr. 4/2012 (278) obj. 13,9 ark. wyd.; 1/2013 (279) obj. 11,6 ark. wyd.; 2/2013 (280) obj. 16,66 ark. wyd.

Udział w konferencjach naukowych:

Wodociągi fromborskie przypisywane Kopernikowi, Mikołaj Kopernik 1473-1543-2013, Olsztyn 21-22 maja 2013 r.

Pruskie przepisy przeciwko paleniu tytoniu w okresie nowożytnym, Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie, Olsztynek 29 października 2013 r.

Olsztyński Wehikuł Czasu. Mały jak... Olsztyn – trudne początki stolicy regionu, Olsztyn 10 października 2013 r.

Samorząd miasta Pieniężna, Pieniężno czerwiec 2013 r.

Mieszkańcy Ornety, Orneta czerwiec 2013 r.

Udział w organizacji konferencji:

Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. O zdrowiu i chorobie, Olsztynek 29 października 2013 r

Między Barokiem a Oświeceniem. Parlamentaryzm, 2014

Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich. Prawo i bezprawie. 2014

Członkostwo w towarzystwach naukowych:

Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego

Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział w Olsztynie; udział w Komitecie Okręgowym Olimpiady Historycznej

Sekcja Demografii Historycznej KND PAN

dr hab. Ryszard Tomkiewicz

adiunkt

Temat badawczy:

Elity władzy w województwie olsztyńskim. 1945-1956

Dodatkowe prace badawcze

Życie społeczno-polityczne, gospodarcze i kulturalne powiatowych miast województwa olsztyńskiego w okresie Polski Ludowej, na przykładzie sytuacji w Ostródzie i Mrągowie.

Zaawansowanie pracy nad tematem:

Kwerenda w Archiwum Państwowym w Olsztynie,
zespoły: Zarząd Miejski, Miejska i Powiatowa Rada Narodowa,
Wydział Powiatowy.

Prace opublikowane:

- R. Tomkiewicz, *W czasach Polski Ludowej. 1945-1989*, w: *Giżycko. Miasto i ludzie*, praca zbiorowa pod redakcją Grzegorza Białuńskiego, Giżycko 2012, s. 325-422 [rozdział w monografii miasta],
- Witold Gieszczyński, *Od narodzin „Solidarności” do Trzeciej Rzeczypospolitej. Przemiany społeczno-polityczne w województwie olsztyńskim (1980-1989)*, Olsztyn 2011, ss. 547 [recenzja R. Tomkiewicz],
- R. Tomkiewicz, *Ostróda w lipcu 1945 roku w relacji pierwszego burmistrza Stefana Ucińskiego*, Okolice Ostródy, 2013, s. 73-80 [artykuł/publikacja dokumentu],
- R. Tomkiewicz, *Przemiany roku 1948 w realiach województwa olsztyńskiego*, w: *Zwrot polityczny '48. Między polską drogą a projektem uniwersalnym (seria: Polska mniej znana 1944-1989)*, Warszawa 2013, s. 411-429 [artykuł].

Prace złożone do druku:

- R. Tomkiewicz, *Gospodarka mięsna na Warmii i Mazurach po 1945 roku. Zarys problematyki* [monografia, 10 arkuszy],
- R. Tomkiewicz, *Ryn. Dzieje zamku. „Po roku 1945”*, w: [rozdział w monografii zamku w Rynie] [2 arkusze],
- R. Tomkiewicz *Obchody 500. Rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika w Olsztynie w 1973 roku* [artykuł KMW],
- R. Tomkiewicz, *Przemiany polskiej codzienności u schyłku lat osiemdziesiątych i na początku dziewięćdziesiątych XX wieku, (na przykładzie Olsztyna)*, w: *Społeczeństwo Polski Północno-wschodniej wobec przemian ustrojowych w latach 1989-2009*, [rozdział w pracy zbiorowej, wyd. IPN Białystok] [1 arkusz],
- R. Tomkiewicz, *Kętrzyn. W Polsce Ludowej 1945-1989* [rozdział w monografii miasta] [9,5 arkusza],
- R. Tomkiewicz, *Zakres działalności i efekty pracy Komitetu Żydowskiego w Olsztynie (1946-1949)* [1,5 arkusza],
- R. Tomkiewicz, *Organizacja służby zdrowia na obszarze Warmii i Mazur. 1945-1947* [1 arkusz],
- Z. Puchajda & R. Tomkiewicz, *Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie w latach 2009-2013* [sprawozdanie KMW].

Prace naukowo-organizacyjne:

Członek Rady Naukowej Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego,

Członek Redakcji „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”,

Przewodniczący Komisji Konkursowej na stanowisko asystenta, powołanej przez Dyrektora Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie [wrzesień 2013]:

Konkurs w obszarze historii średniowiecza, ze szczególnym uwzględnieniem okresu staropruskiego,

Konkurs w obszarze historii Prus Wschodnich i Zachodnich XIX i XX wieku, do roku 1945,

Konkurs w obszarze historii Prus Wschodnich XIX i XX wieku oraz Warmii i Mazur i Obwodu Kaliningradzkiego.

Członek Komisji powołanej do oceny wyników pracy osób zatrudnionych w Ośrodku Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie na stanowiskach asystentów i adiunktów [czerwiec 2013].

Sekretarz Zarządu Towarzystwa Naukowego im. W. Kętrzyńskiego, Kierownik Biura Towarzystwa Naukowego im. W. Kętrzyńskiego: prowadzenie korespondencji Zarządu Towarzystwa Naukowego, przygotowywanie okresowych zebrań Zarządu Towarzystwa Naukowego, cotygodniowy udział w zebraniach prezydium Zarządu Towarzystwa Naukowego, dyżury w siedzibie Biura Towarzystwa Naukowego.

Odczyty:

Obchody 500. Rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika w Olsztynie w 1973 roku, referat w czasie konferencji naukowej „Mikołaj Kopernik 1473-1543-2013”, Olsztyn 21-22 maja 2013 [organizatorzy: OBN, Towarzystwo Naukowe, Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne].

Organizacja służby zdrowia na obszarze Warmii i Mazur. 1945-1947, referat wygłoszony podczas sesji naukowej: „Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich”. Konferencja XV, Olsztynek, październik 2013 [organizatorzy: Ośrodek Badań Naukowych, Towarzystwo Naukowe im. W. Kętrzyńskiego oraz Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku].

Konsultacje, opinie, prace redakcyjne:

Członek Redakcji „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”,

Recenzje na rzecz „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”:
Waldemar Brenda, „Powiat giżycki w latach 1945-1947. Życie społeczno – polityczne”

Inne:

[Recenzja wydawnicza] Bohdan Łukaszewicz, *Życiorysy. Represjonowani na Warmii i Mazurach w latach stalinizmu. 1945-1956. Materiały biograficzne*, tom drugi, ss. 729.

[Recenzja wydawnicza] *Rola i znaczenie mniejszości narodowych i etnicznych Polski północno-wschodniej w tworzeniu Europy Regionów*, pod redakcją Stanisława Achremczyka i Piotra Janiszewskiego, Olsztyn 2012, ss. 121.

Uwagi i propozycje do tekstu mgr. Dominika Krysiaka: *Warmia i Mazury 1945-1950. Kształtowanie się stosunków politycznych i narodowościowych* [Tekna edukacyjna Instytut Pamięci Narodowej].

Inne prace (upowszechnianie, działalność społeczna itp. poza OBN):

Członek Rady Naukowej Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

Członek Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Sekretarz Zarządu, Kierownik Biura TN

Członek Polskiego Towarzystwa Historycznego, Sekretarz Komisji Rewizyjnej

Członek Jury Konkursu o Nagrodę Naukowa im. W. Kętrzyńskiego

**dr Marcin Wakar
adiunkt OBN****Tematy badawcze:**

Inteligencja polska na Litwie. Rekonstrukcja, rozwój, perspektywy (1944-2012);

Regionalny ruch społeczno-kulturalny na Warmii i Mazurach (1945-2013).

Teksty oddane do druku:

Pamięć w działalności stowarzyszeń społeczno-kulturalnych w przestrzeni publicznej komunikacji Olsztyna (1945-1989) – rozdział do monografii przygotowywanej w ramach projektu „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy”;

Pamięć w działalności organizacji pozarządowych w przestrzeni publicznej komunikacji Olsztyna (1989-2013) - rozdział do monografii przygotowywanej w ramach projektu „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy”;

Postawy młodzieży studenckiej narodowości polskiej na Litwie w świetle badań ankietowych – tekst przyjęty do druku w „Roczniku Stowarzyszenia Naukowców Polaków Litwy”.

Litwini w oczach litewskich Polaków. Inteligencja polska na Litwie w świetle badań ankietowych – artykuł na podst. referatu oddany do monografii pokonferencyjnej „Funkcjonowanie języków i literatur na Litwie. Polsko-litewskie związki naukowe i kulturowe”.

Teksty w przygotowaniu:

Nagroda Prezydenta Miasta Olsztyna im. Bohdana Koziello-Poklewskiego, sprawozdanie z wręczenia nagrody do Komunikatów Mazursko-Warmińskich;

A. Wakar, Smętek i traper. Wspomnienia z lat 1945-1947, prace redakcyjne nad tekstem książki;

Pół wieku Towarzystwa Miłośników Olsztyna 1965 – 2015, prace przygotowawcze do napisania monografii - kwerenda w archiwum TMO.

2. Wywiady eksperckie dla mediów:

M. Вакар: полякам Литвы не хватает внимания Польши к себе и традициям, www.rubaltic.ru, 12.09.2013, <http://www.rubaltic.ru/article/kultura-i-istoriya/m-vakar-polyakam-litvy-ne-khvataet-vnimaniya-polshi-k-sebe-i-traditsiyam-12092013/>.

Школы, спецназ, Украина: что разделяет и что объединяет Польшу и Литву, www.rubaltic.ru, 22.05.2013, (<http://www.rubaltic.ru/article/politika-i-obshchestvo/shkoly-spetsnaz-ukraina-chto-razdelyaet-i-chto-obedinyaet-polshu-i-litvu22052013/>).

Litwini w oczach litewskich Polaków – wywiad dla Litewskiego Radia Państwowego udzielony 8 listopada 2013 w Wilnie.

3. Referaty na konferencjach:

Litwini w oczach litewskich Polaków. Inteligencja polska na Litwie w świetle badań ankietowych, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji „Funkcjonowanie języków i literatur na Litwie. Polsko-litewskie związki naukowe i kulturowe” – Uniwersytet Wileński, 8-9 listopada 2013 r.

4. Inne:

Czynny udział w konferencjach i odczytach organizowanych przez Ośrodek Badań Naukowych i Muzeum Warmii i Mazur;

Nieudana próba uzyskania grantu z Narodowego Centrum Nauki, który umożliwiłby ukończenie książki habilitacyjnej;

Nieudana próba dostania się na studia podyplomowe „Zarządzanie projektem badawczym” na Akademii Morskiej w Gdyni;

Od września 2013 r. praca (wykonawca na umowę o dzieło) w projekcie finansowanym ze środków MNiSzW „Związki kultur pamięci w dawnych Prusach Wschodnich. Analiza porównawcza na przykładzie Olsztyna i Kłajpedy” realizowanym przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski i Uniwersytet Kłajpedzki.

Konferencje Naukowe OBN

25 lutego 2013 spotkanie

z dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej
Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie
Panią Lidią Wójtowicz

Temat: Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa
warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Organizatorzy: Ośrodek Badań Naukowych, Towarzystwo Naukowe
im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

Miejsce: Dom Polski, Ośrodek Badań Naukowych, ul. Partyzantów
87, Olsztyn

Mikołaj Kopernik

1473-1543-2013

**Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne w
Olsztynie**

21-22 maja 2013

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego,
Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Olsztyńskie
Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne

Patronat:

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Jacek Protas*

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego *Piotr Calbecki*
Prezydent Olsztyna *Piotr Grzymowicz*
Patronat honorowy: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej *Bronisław Komorowski*

21 maja 2013 r.

Otwarcie konferencji:

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk, *Mikołaj Kopernik i Warmia jego czasów*

SESJA I

prof. dr hab. Krzysztof Mikulski (Instytut Historii i Archiwistyki UMK Toruń), *Śląskie korzenie Mikołaja Kopernika*

ks. bp dr Jacek Jezierski (Olsztyn) *Problem akceptacji myśli kopernikańskiej*

prof. dr hab. Michał Kokowski (IHN L. I A. Birkenmajerów PAN (Warszawa-Kraków), Centrum Kopernika Badań

Interdyscyplinarnych (UJPII i UJ Kraków), *Odkrycie grobu Mikołaja Kopernika: fakt medialny czy naukowy*

dr Jerzy Sikorski (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie), *Mikołaj Kopernik jako obywatel państwa polskiego*

SESJA II

prof. dr hab. Teresa Borawska (Instytut Historii i Archiwistyki UMK Toruń), *Prawnicy w otoczeniu Mikołaja Kopernika*

dr Anna Skolimowska (Wydział „Artes Liberales” UW), *Mikołaj Kopernik i Jan Dantyszek – nowe źródła, nowe interpretacje*

dr hab. Janusz Hochleitner (prof. UWM, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM Olsztyn), *Mikołaj Kopernik a polscy osadnicy w komornictwie olsztyńskim*

dr Danuta Bogdan (OBN Olsztyn), *Warmińska ordynacja krajowa z 1526 roku i kwestia udziału w jej redakcji Mikołaja Kopernika*

prof. dr hab. Jan Piskurewicz (Instytut Historii Nauki PAN Warszawa), *Ośrodek kopernikański w Rzymie i jego twórcy w II połowie XIX wieku*

SESJA III

dr hab. K. Grażawski (prof. UWM, Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych UWM Olsztyn), *Życie codzienne w czasach Mikołaja Kopernika. Wybrane aspekty*

mgr Andrzej Rzempoluch (Muzeum Warmii i Mazur Olsztyn), *Kopernik-jaki był? O najstarszych wizerunkach Kopernika w malarstwie i grafice*

dr Izabela Bogdan (Katedra Muzykologii UAM Poznań), *Hymn poetycki „The last words of Copernicus” z 1755 roku autorstwa Philipa Doddridga i jego muzyczne interpretacje*

- Seans astronomiczny w Planetarium :”Teleskop Alma nowe okno na świat” (30 minutowa podróż na kraniec Wszechświata.)

22 maja 2013 r.

SESJA IV

dr Jacek Szubiakowski (Olsztyńskie Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne), *Tablica astronomiczna na zamku olsztyńskim. Próba opisu matematycznego*

prof. dr hab. J. Mallek (UMK Toruń), *Nowa książka Jeremiego Wasiutyńskiego o Koperniku*

dr Jerzy Kielbik (OBN Olsztyn), *Wodociągi fromborskie przypisywane Mikołajowi Kopernikowi*

dr Izabela Lewandowska (UWM Olsztyn), *Mikołaj Kopernik w polskich podręcznikach historii XX i XXI wieku. Analiza porównawcza*

dr Maria Bieniek, *Mikołaj Kopernik w świadomości uczniów szkół olsztyńskich - wyniki badań sondażowych.*

SESJA V

prof. dr hab. Janusz Jasiński (Olsztyn), *Tradycja kopernikańska w Olsztynie w XIX w.*

mgr Elżbieta Topolnicka-Niemcewicz (Muzeum Mikołaja Kopernika Frombork), *Kopernik w polskiej rzeźbie współczesnej*

prof. dr hab. Wojciech Polak (UMK Toruń), *Obchody 500-lecia urodzin Mikołaja Kopernika w 1973 roku w Toruniu*

dr hab. Ryszard Tomkiewicz (OBN Olsztyn), *Obchody 500. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika w Olsztynie w 1973 roku*

- promocja książki ks. prof. A. Szorca *Mikołaj Kopernik kanonik warmiński*”

**XII Dni Kultury Polskiej
w Obwodzie Kaliningradzkim**
Międzynarodowa konferencja naukowa

Königsberg- Królewiec- Kaliningrad
– dziedzictwo historyczne

6.06.2013

Kaliningrad

Muzeum Bursztynu przy placu Marszałka Wasilewskiego 1

Organizatorzy:

Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, Towarzystwo Ratowania Dziedzictwa Kulturowego Kresów Dawnych i Obecnych Ojcowizna”

Współorganizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie
Muzeum Bursztynu w Kaliningradzie, Muzeum „Brama, Frydlandzka” w Kaliningradzie

Program:

zwiedzanie Muzeum Bursztynu

uroczysta inauguracja XII Dni Kultury Polskiej w Obwodzie Kaliningradzkim

oficjalne otwarcie konferencji – dyrektor Muzeum Kultury Ludowej
Justyna Żołnierowicz-Jewuła

Referaty:

prof. dr hab. **Stanisław Achremczyk**, *Królewiec jako ośrodek europejskiej kultury i nauki* (Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Centrum Badań Wschodnich w Olsztynie)

prof. dr hab. Jurij Kostiaszow, *Rola Königsberga we współpracy naukowej i kulturalnej w XIX i XX w.*(Bałtycki Federalny Uniwersytet im. Immanuela Kanta w Kaliningradzie)

Tadeusz Baryła, *Procesy migracyjne na obszarze byłych ziem pruskich i problem tożsamości regionalnej ich nowych mieszkańców* (Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Centrum Badań Wschodnich w Olsztynie)

ks. dr Jerzy Steckiewicz, *Historia chrześcijaństwa w Prusach (Sambii) do Reformacji* (Parafia św. Wojciecha Adalberta w Kaliningradzie)

dr Jerzy Marek Łapo, *Królewiec i inne „zamorskie krainy” w folklorze mazurskim* (Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie)

Krystyna Jarosz, *Ślady polskości w krajobrazie historycznym Obwodu Kaliningradzkiego* (Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie)

Danuta Szczęsna, *Z doświadczeń lektorki języka polskiego w Kaliningradzie z lat dziewięćdziesiątych XX w.* (Warszawa)

Swietłana Gribowskaja, *Promocja kultury polskiej przez kaliningradzki zespół Camerata Sambia* (Kaliningrad)

Wacław Hojszyk, *Dzieje Kaliningradu i jego mieszkańców widziane z Olsztyna* (Ośrodek Badań Naukowych, Centrum Badań Wschodnich w Olsztynie)

Andrzej Martyniuk, *prezentacja multimedialna pt. „ Spacery wirtualne i realne: doświadczenie rozszerzenia przestrzeni muzealnej”*(Muzeum „Brama Frydlandzka” w Kaliningradzie)

W trakcie konferencji odbyła się promocja książki ks. dr Jerzego Steckiewicza pt. „*Kościół katolicki w Obwodzie Kaliningradzkim w latach 1945-2009*”

***

W przerwach uczestnikom konferencji towarzyszyły nagrania utworów kompozytorów pruskich, polskich i rosyjskich w wykonaniu zespołu Camerata Sambia.

**I WOJNA ŚWIATOWA
W PRUSACH WSCHODNICH**
**we wspomnieniach, pamiętnikach, prasie polskiej,
niemieckiej i rosyjskiej**
Ostróda, 19-20 września 2013 r. – Zamek

Organizatorzy: Ośrodek Badań Naukowych,
Zakład Historii XX wieku Instytutu Historii i Stosunków
Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

Program

19 września- Zamek

prof. dr hab. Lech Wyszczelski (Warszawa), *Myśl wojskowa imperium rosyjskiego początku XX wieku*

dr Jan Szkudliński (Gdańsk), *Działania wojenne w Prusach Wschodnich jesienią 1914 roku w świetle niemieckich historii pułkowych i wspomnień uczestników*

dr Jarosław Centek (Toruń), *Kampania 1914 roku w Prusach Wschodnich w świetle wspomnień brytyjskiego attache Alfreda Knoxa*

dr hab. Dariusz Radziwiłłowicz, prof. UWM (Olsztyn), *Walki w Prusach Wschodnich w 1914 roku we wspomnieniach Jana Medwadowskiego dowódcy baterii 40. Brygady Artylerii 1. Armii generała Pawła Rennenkampfa*

plk dr hab. Jeremiasz Ślipiec, prof. AON (Warszawa)
Problematyka polska we wspomnieniach wojennych generała Ericha Ludendorffa

20 września – Hotel „Sarmatia”

dr hab. Jan Snopko, prof. UwB) (Białystok), *Wojenne doświadczenia z działań w 1914 roku na terenie Prus Wschodnich we wspomnieniach wilnianina Stanisława Mianowskiego*

dr hab. Stanisław Czerep (Białystok), *Generał Nikołaj Jepaczin i jego wspomnienia o walkach 1914 i 1915 w Prusach Wschodnich*

dr hab. Lech Kościelak (Warszawa), *Wojna w Prusach Wschodnich we wspomnieniach przeoryszy klasztoru staroobrzędowego w Wojnowie 1914-1916*

dr hab. Wiesław Bolesław Łach, prof. UWM (Olsztyn), *Dowodzenie w bitwie pod Tannenbergiem we wspomnieniach gen. Maxa Hoffmanna, oficera operacyjnego 8. Armii niemieckiej*

dr Robert Kempa (Giżycko), *Obrona twierdzy Boyen w listach plk. Bussego do żony*

prof. dr hab. Andrzej Olejko, dr **Maciej Bakun** (Rzeszów), *Bez samolotów nie byłoby Tannenbergu – gen. Paul von Hindenburg.*

Udział lotnictwa w bitwie pod Tannenbergiem w świetle pamiętników i prasy

dr hab. Zbigniew Anculewicz, prof. UWM (Olsztyn), *Bitwa pod Tannenbergiem w prasie warszawskiej*

mgr Emilia Figura-Oselkowska (Olsztyn), *Tannenberg - nationaldenkmal na łamach prasy niemieckiej*

XV konferencja z cyklu
„Życie codzienne na dawnych ziemiach pruskich”.
O zdrowiu i chorobie

Olsztynek, 29 października 2013 w Salonie Wystawowym MBL-PE
w Olsztynku

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku

Referaty:

dr hab. Janusz Hochleitner (Elbląg), *Medycyna ludowa w życiu obrzędowym Warmiaków do schyłku XIX wieku.*

dr hab. Ryszard Tomkiewicz (Olsztyn), *Organizacja służby zdrowia po 1945 r. na obszarze Warmii i Mazur*

dr hab. Marek Radoch (Olsztyn), *Wydatki wielkich mistrzów krzyżackich na konfekty w latach 1399-1409 (w świetle księgi podskarbiego malborskiego). Kilka uwag o zastosowaniu konfektów w leczeniu różnych dolegliwości)*

dr Danuta Bogdan (Olsztyn), *Pouczenie dla ludności wiejskiej Najwyższego Kolegium Medycznego w Prusach o zachowaniu w czasie ospy (1769)*

dr Anna Kołodziejczyk (Olsztyn), *Jak las leczył? Czyli o metodach pozyskiwania i wykorzystania zasobów puszczy między Niemnem i Dźwiną w średniowiecznym i wczesnonowożytnym lecznictwie*

dr Jerzy Kielbik (Olsztyn), *Pruskie przepisy przeciwko paleniu tytoniu w okresie nowożytnym*

dr Barbara Krysztopa – Czupryńska (Olsztyn), *Epidemie i walka z nimi w Rzeczypospolitej w I połowie XVIII w. w raportach dyplomatów brytyjskich*

mgr Joanna Piotrowska (Olsztyn), *Kościoty i kaplice szpitalne dawnej diecezji warmińskiej*

mgr Michał Kowalski (Olsztyn), *Zwyczajne żywieniowe szlachty polskiej w XVI-XVII wieku - wpływ na zdrowie i wygląd fizyczny*

mgr Rafał Borkowski (Olsztyn), *Zarządzenia przeciwepidemiologiczne i leczenie w świetle edyktów pruskich (1721-1807)*

dr Jerzy Łapo (Węgorzewo), *Od doktora do znachora. O medycynie i podejściu do zdrowia dziewiętnastowiecznych mieszkańców Mazur w świetle badań wykopaliskowych dawnego cmentarza komunalnego w Giżycku*

Konferencja naukowa
z cyklu:
Olsztyńskie Spotkania Naukowe

24 stycznia 2013,

dr Joanna M. Arszyńska (UMK Toruń), *Ewangelickie dziedzictwo artystyczne w kościołach województwa warmińsko-mazurskiego. Geneza – losy – współczesność*

14 lutego 2013

mgr Robert Klimek (Olsztyn), *Święte wzgórza u Prusów*
mgr Julia Możdżeń (UMK Toruń), *Zapiski rodzinne Jakuba Lubbeego i Martina Roesslera jako świadectwa samoprzedstawienia życia kramarzy w Gdańsku na przełomie XV i XVI w.*

14 marca 2013

dr Milena Teska (UAM Poznań), *Źródła do poznania kultury oksywskiej z obszaru prawobrzeżnego dolnego Powiśla*

17 października 2013

dr Alicja Dobrosielska (OBN, Olsztyn), *Między starym a nowym. Sytuacja kulturowa Prusów w dobie podboju.*

7 listopada 2013

dr Barbara Krysztopa-Czupryńska (UWM), Rzeczpospolita w raportach dyplomatów brytyjskich w pierwszej połowie XVIII wieku

21 listopada 2013 r.

dr Adam Perłakowski (UJ), Aleksander Józef Sułkowski - karierowicz i dworak Augusta III Wettyna

Posiedzenia odbywają się w czwartki o godz. 10.00 w s. 114 Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego, Olsztyn, ul. Partyzantów 87.

SEMINARIUM PRUSSICUM

Organizatorzy: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Towarzystwo Naukowe Pruthenia

14 marca 2013

mgr Marek Pacholec (UWM Olsztyn), *Pruska taktyka bitewna w XIII w.*

dr Milena Teska (UAM Poznań), *Źródła do poznania kultury oksywskiej z obszaru prawobrzeżnego dolnego Powiśla*

18 kwietnia 2013

dr Paweł Kawiński (Gdańsk), *Bóstwa w strukturze wierzeń staropruskich*

mgr Michał Kowalski (UWM), *Pochodzenie, symbolika i przemiany w herbie oraz pieczęci Ornety*

Seminaria odbywają się w czwartki o godz. 15.00 w sali posiedzeń Rady Wydziału Humanistycznego, ul. K. Obitza 1.

Spotkania
z cyklu:
ROZMOWY O OLSZTYNIE
22 stycznia 2013 r.

Rok 1945 we wspomnieniach Warmiaków

Wspomnieniami podzielili się:

Maria Anielska

Teresa Boehm

Marian Barcz

Robert Pieczkowski

Herbert Pieczkowski

Miejsce spotkania: Dom Polski, Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego, Olsztyn, ul. Partyzantów 87.

**Cykl spotkań seminaryjno-dyskusyjnych pod tytułem
„Dialog Kultur”.**

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego, Fundacja „Forum Dialogu Publicznego”, Towarzystwo Naukowe im. Wojciecha Kętrzyńskiego

1) „Migracje a społeczeństwo wielokulturowe – historia a współczesność” (**28 lutego 2013**)

Program:

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk (OBN Olsztyn), *Migracje na ziemiach pruskich*

dr Jacek Poniedziałek (UWM Olsztyn), *Procesy migracyjne, jako mechanizmy kształtowania społeczeństw nowoczesnych*

dr Joanna Szydłowska (UWM Olsztyn), *Mazurska wielokulturowość – rzeczywistość czy mit inteligenta? Refleksje na marginesie prozy dokumentalnej Waldemara Mierzwy „Miasteczko”*

2) „Społeczeństwo postmigracyjne – współczesne relacje oraz wyzwania” (**18 kwietnia 2013**)

Program:

Referat otwierający: **Wiktor Marek Leyk** (działacz społeczny i samorządowy, Pełnomocnik Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych)

dr Stefan M. Marcinkiewicz (Stowarzyszenie „Muzeum dla Elku”, Katedra Socjologii UWM w Olsztynie), *Dysonanse Kulturowe na Warmii i Mazurach*

Paweł Stefanek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), *Kierunki rozwoju unijnej polityki imigracyjnej*

Żaneta Kostyk (Wydział Prawa i Administracji), *Prawa mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce*

dr hab. Bożena Domagała (Ośrodek Badań Naukowych), *Grupy etniczne i narodowe w świetle Spisów Powszechnych w latach 2002-2012*

3) „Romowie między historią a współczesnością: dyskryminacja, dialog, tolerancja” (**5-6 czerwca 2013**)

Program:

5 czerwca

Zapomniany Holocaust – Porajmos

Zagłada Romów w czasie II Wojny Światowej

Wystawa fotografii i fotogramów „Martyrologia Romów”

Prezentacja Stanisława Stankiewicza (Centralna Rada

Romów/Międzynarodowa Unia Romów)

prof. dr hab. Bożena Górczyńska (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Wyniszczenie Cyganów / Romów/ w obozie KL-Auschwitz- Birkenau*

6 czerwca

Otwarcie seminarium, **Lidia Ozdarska** (Forum Dialogu Publicznego/ Uniwersytet Warmińsko-Mazurski)

Stanisław Stankiewicz (Centralna Rada Romów/Międzynarodowa Unia Romów), *Z romskiego punktu widzenia - tożsamość, rozwój i integracja społeczności romskiej*

Mateusz Babicki (Uniwersytet Gdański), Andrzej Łuczak (Uniwersytet Zielonogórski), *Zagłada Romów podczas II wojny światowej a współczesne akty przemocy o podłożu rasowym wobec Romów w Europie*

dr Dorota Sepczyńska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski), *O kilku modelach tolerancji w życiu publicznym*

4) „Rozmowy o dziedzictwie kulturowym – Polacy i Żydzi” (17 października 2013)

Program:

Robert Więckowski (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie), *Ślady obecności - konteksty żydowskie w polskiej literaturze współczesnej po 1990 r.*

Joanna Michalik-Pietraszak (Uniwersytet Adama Mickiewicza), *Czy dialog kultur jest możliwy, gdy nie wiadomo kim jest interlokutor? Obraz społeczności żydowskiej w świadomości społeczności ponadgimnazjalnej*

dr Izabela Lewandowska (Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski), *Dziedzictwo żydowskie w Barczewie – historia i dzień dzisiejszy*

5) „Społeczeństwa postmigracyjne w nowej Europejskiej rzeczywistości” (11 grudnia 2013)

Program:

prof. dr hab. Andrzej Sakson (Uniwersytet Mikołaja Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Społeczeństwo postmigracyjne w nowej*

*Europejskiej rzeczywistości: Warmia i Mazury, Obwód
Kaliningradzki, Kłajpeda – próba porównania?*

Justyna Nurkiewicz (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski),
*Współczesny problem utożsamienia społeczeństwa postmigracyjnego
i mniejszości narodowych we Wschodniej Polsce*

dr Dorota Sepczyńska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski),
*Problem zgody politycznej w warunkach trwałego pluralizmu
społecznego w filozofii polityki Jürgena Habermasa*

Miejsce spotkań: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha
Kętrzyńskiego „Dom Polski” ul. Partyzantów 87

Inne przedsięwzięcia

ROK MIKOŁAJA KOPERNIKA NA WARMII I MAZURACH

otwarcie

PRACOWNI KOPERNIKAŃSKIEJ

17 stycznia 2013 roku

Program:

Powitanie gości przez prof. dr. hab. Stanisława Achremczyka

Wystąpienie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Jacka Protasa

dr Danuta Bogdan, *O działalności Pracowni Kopernikańskiej – plany
badawcze i perspektywy*

Wykład dr. Jerzego Sikorskiego *Kopernik człowiek epoki renesansu*

**Uroczystość Jubileuszu
50-lecia Działalności (1963-2013)
Ośrodka i Towarzystwa Naukowego
24 kwietnia 2013 r**

Program:

prof. dr hab. Stanisław Achremczyk, *O pierwszych latach działalności Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego*

prof. dr hab. Henryk Samsonowicz, *Nauka wczoraj i dziś*

Promocja wydawnictw jubileuszowych

Spotkanie
połączone z projekcją filmu dokumentalnego

**„Kapłaństwo Infulata Juliana Żołnierkiewicza”
15 października 2013 roku**

Film dokumentalny zrealizowany przez Studio Warmia Mazury Film *Kapłaństwo Infulata Juliana Żołnierkiewicza* to wywiad-rzeka z księdzem infulatem Julianem Żołnierkiewiczem - duszpasterzem akademickim, kapelanem Solidarności, patronem organizacji kombatanckich oraz honorowym obywatelem Olsztyna.

Program:

Powitanie i prowadzenie Konrad Lenkiewicz

Słowo wstępne prof. dr hab. Stanisław Achremczyk, *Dokument czasu*

Dyskusja

Organizatorzy:

Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Centrum

Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych, oraz Towarzystwo Miłośników Olsztyna.

Patronat honorowy: Prezydent Olsztyna Piotr Grzymowicz,
Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Jacek Protas
Miejsce: Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie

IV Konkurs Literacki
o Laur Łyny 2013
na esej lub cykl wierszy z okazji
660-lecia Olsztyna
8 listopada 2013 r.

Rozstrzygnięcie i uroczyste wręczenie nagród

Organizatorzy: Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego,
Związek Literatów Polskich Oddział w Olsztynie, Urząd Miasta
Olsztyna

Spotkanie autorskie

Wieczór zamkowy

15 stycznia 2013 r. w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie (Sale
Kopernikowskie)

Porozmawiajmy o Warmii
połączony z promocją książki
prof. dr. hab. Stanisława Achremczyka
Warmia

Organizatorzy: Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha
Kętrzyńskiego w Olsztynie Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie
oraz Wydawnictwo "Littera"

7 marca 2013 r.
Promocja książki

***Wspomnienia pracowników byłych Państwowych
Gospodarstw Rolnych***

w opracowaniu **Zygryda Gładkowskiego i Bolesław Pilarka**

Organizatorzy: Ośrodek Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego.

Wydawnictwa OBN

- 1. ks. Alojzy Szorc**
Mikołaj Kopernik kanonik warmiński;
- 2. Grzegorz Białuński**
*Studia z dziejów rycerskich i szlacheckich rodów pruskich
(XIII-XVI wiek)*
- 3. w opracowaniu Zygfryda Gładkowskiego i Bolesława
Pilarka**
*Wspomnienia pracowników byłych Państwowych
Gospodarstw Rolnych*
- 4. wybór i opracowanie:** Grzegorz Jasiński, Janusz Jasiński,
Danuta Kasperek
*Rok 1863; Prasa polska o odgłosach powstania
styczniowego na Warmii i Mazurach*
- 5. Monika Hrynkiewicz, Jerzy Minakowski**
Bibliografia wydawnictw OBN (1963-2012)

6. Wstęp i opracowanie Jan Chłosta
Nigdy nie wypuszczał pióra z ręki... Wspomnienia o
Władysławie Ogrodzińskim

Czasopisma

1. Komunikaty Mazursko-Warmińskie – Kwartalnik historyczny

Nr 1 2013 (279), ss. 1 –176

Nr 2 2013 (280), ss. 177 – 442

Biblioteka OBN

Kierownik: mgr Barbara Barczewska

Pracownicy: mgr Jolanta Bierula (zbiory specjalne), mgr
Monika Hrynkiewicz, mgr Barbara Kapusto-Lachowicz, mgr
Justyna Krakowiak

Gromadzenie i opracowanie zbiorów

Wydawnictwa zwarte

W 2013 r. przybyło 572 wol.

Przybytki według sposobu nabycia:

kupno – 7 wol.;

wymiana – 257 wol.;

dary – 148 wol.;

inne – 160 wol.

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 62 389 wol.

Na zakup książek wydano 663,88 zł.

Czasopisma

W 2013 r. przybyło 283 wol.

Czasopisma według sposobu nabycia:

kupno – 78 wol.;

wymiana – 183 wol.;

dary – 16 wol.;

inne – 6 wol.

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 24 143 wol.

Na prenumeratę i zakup czasopism wydano 4707,16 zł.

Zbiory specjalne

Stare druki

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 2508 nr. inw. = 956 wol.

Archiwalia – wpisano 4 jednostki inwentarzowe.

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 1821 nr. inw. = 3546 wol.

Ikonografia

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 429 nr. inw.

Kartografia – wpisano 1 jednostkę inwentarzową.

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 1218 nr. inw. = 1503 wol.

Mikrofilmy

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 1051 nr. inw. = 1611 wol.

Jednodniówki, ulotki – wpisano 3 jednostkę inwentarzową.

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 1278 nr. inw. = 1540 wol.

Audiowizualne

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 46 nr. inw. = 98 wol.

Normy, opisy patentowe

Stan w dniu 31 XII 2013 r.: 27 wol.

Udostępnianie

Czytelnicy

W bibliotece było zapisanych 190 czytelników.

Wypożyczalnia miejscowa

Wypożyczono 591 wol. książek i 488 wol. czasopism. Wypożyczono 12 wol. do Muzeum Mazurskiego w Szczytnie na wystawę „Powstanie styczniowe i jego odbiór w zaborze pruskim”.

Czytelnia

Zarejestrowano 511 odwiedzin. W czytelni udostępniono 654 wol. książek, 928 wol. czasopism.

Z czytelni Zbiorów Specjalnych skorzystało 156 osób, wypożyczano na miejscu 516 wol.

Udzielono 123 informacji bibliograficznych oraz innych (maile, telefony od instytucji i osób prywatnych).

Wymiana

Wymianę prowadzono z 25 instytucjami polskimi i 12 zagranicznymi.

Prace biblioteczne

W bibliotece przeprowadzono skontrum.

Barbara Barczewska uczestniczyła w konferencji „Ochrona Narodowego Zasobu Bibliotecznego: Modernizacja biblioteki a bezpieczeństwo zbiorów”, zorganizowaną przez Centralną Bibliotekę Wojskową im. Marszałka Józefa Piłsudskiego i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w Warszawie 26 listopada. Pod jej opieką dwie pracownice Biblioteki Głównej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego odbyły dwutygodniowe praktyki specjalistyczne.

Udzielala informacji telefonicznych oraz droga elektroniczna.
Zrobila redakcje wydawnicze trzech publikacji.

Zbiory specjalne:

Z zasobu skorzystalo 156 osob, wykorzystujac 516 vol.

Udzielono 123 informacji bibliograficznych oraz innych (maile, telefony od instytucji i osob prywatnych).

Popularyzacja zbiorow specjalnych w olsztyńskiej prasie i radiu.

Uczestnictwo w Europejskich Dniach Dziedzictwa 2013 na Warmii i Mazurach. Wyklad „Jak tworzone warsztat nauk humanistycznych w Olszynie po 1945 r.”

Przygotowano Informator. Źródła do dziejów NSZZ „Solidarność” w regionie warmińsko-mazurskim, obejmujący opracowane archiwalia oraz niezależną prasę: sierpień 1980 – 13 XII 1981; od 1981 do stanu wojennego do 1989, od 1989 Komitety Obywatelskie, 73 strony maszynopisu.

Kontynuacja prac nad zbiorami nieopracowanymi, m.in. spuścizna A. Wyszkwowskiego, H. Korotyńskiego oraz identyfikacja nieopisanych fotografii, kontynuacja uzupełniania zbiorów prasy, ulotek i Zespołu akt „Solidarności”, ulotek i jednodniówek oraz prasy lokalnej.

Prowadzenie ewidencji zbiorów (akcesja, inwentarze, katalogi).

W związku z propozycją napisania referatu o 1948 r. na Warmii i Mazurach na konferencję organizowaną przez Instytut Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego przejrano zasób archiwaliów przechowywanych w Zbiorach Specjalnych. Niestety, zachowane w naszych zbiorach archiwalia nie dają obrazu wydarzeń z 1948 r.

Uczestnictwo w konferencji „Kresy. Pamiętamy”, Urząd Wojewódzki w Olsztynie, 17 września.

Redakcje książek (poza godzinami pracy): Uwe Rada, *Niemen. Dzieje pewnej europejskiej rzeki*; Piotr Kardela, *Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Ameryce*.

25 września Dyrektor OBN wydał zarządzenie nr 7/2013:

„Z uwagi na trudną sytuację finansową Ośrodka Badań Naukowych po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej OBN zarządzam

przeprowadzenie restrukturyzacji biblioteki Ośrodka z dniem 01.01.2014 roku:

Biblioteka z publicznej staje się biblioteką zakładową;

Wprowadza się zakaz wypożyczania książek na zewnątrz;

Zamyka się czytelnię główną;

Rolę czytelni głównej przejmie czytelnia Zbiorów Specjalnych Ośrodka;

Likwiduje się trzy stanowiska pracy w bibliotece związane z obsługą czytelni głównej;

Politykę zakupu książek uzależnia się od środków finansowych OBN;

Biblioteka pozyskuje środki grantowe na konserwację zbiorów, zakupy i działalność merytoryczną;

Nowo zatrudnieni pracownicy naukowcy Ośrodka przechodzą półroczny staż w bibliotece Ośrodka.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania”.

31 grudnia OBN rozwiązał umowy o pracę z mgr Moniką Hrynkiewicz, mgr Barbarą Kapusto-Lachowicz, mgr Justyną Krakowiak.

Ośrodek Badań Naukowych
im. Wojciecha Kętrzyńskiego
ul. Partyzantów 87, 10-402 Olsztyn
tel. 089 5276618, fax. 089 5276619
www.obn.olsztyn.pl, e-mail: sekretariat@obn.olsztyn.pl